

НУМІЗМАТИКА ФАЛЕРИСТИКА

INTERNATIONAL COIN TRENDS MAGAZINE

Історія Віфінського царства в пам'ятках нумізматики

Доповнення та оновлені ціни до каталогу
«Монети Білорусі, Молдови та Придністров'я»

Нагороди Спілки офіцерів України

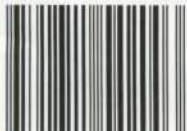
Правда та легенда медальєрної серії, що представляє польських
королів, відкарбованої за часів Станіслава Августа

Пам'ятна символіка російської та української еміграції

Монети Європи 1918–1945 рр.

ISSN 1811-542X

07 >

9 771811 542003

3' 2008

ЛИПЕНЬ — ВЕРЕСЕНЬ

Журнали та книжки з рубрики «Книжкова крамниця» можна замовити і отримати поштою, надіславши поштовий переказ на адресу редакції.

Зразок заповнення поштового переказу див. на стор. 47.

Пропозиція дійсна до 15 листопада 2008 р.

Наявність в редакції журналів «Нумізматика і фалеристика» та вартість з пересилкою поштою по Україні			Ціна за один номер	Ціна за річний комплект
1	1997 р.	№ - - - 4	17,00 грн	–
2	1998 р.	№ - 2, 3, 4		60,00 грн
3	1999 р.	№ - 2, 3, 4		60,00 грн
4	2000 р.	№ 1, 2, 3, 4		60,00 грн
5	2001 р.	№ 1, 2, 3, 4		60,00 грн
6	2002 р.	№ 1, 2, 3, 4		60,00 грн
7	2003 р.	№ 1, 2, 3, 4		60,00 грн
8	2004 р.	№ 1, 2, 3, 4		60,00 грн
9	2005 р.	№ 1, 2, 3, 4		60,00 грн
10	2006 р.	№ 1, 2, 3, 4		60,00 грн
11	10 будь-яких номерів, вказаних в п.1-10			140,00 грн
12	20 будь-яких номерів, вказаних в п.1-10			270,00 грн
13	Ювілейна підшивка 1997–2001 рр. з 20 журналів (шкіряне опрацювання, гальванопластика)			750,00 грн
14	Ювілейна підшивка 2002–2006 рр. з 20 журналів (шкіряне опрацювання, гальванопластика)			750,00 грн
15	Комплект 1997–2006 рр. 40 журналів			600,00 грн
16	2007 р.	№ - 2, 3, 4	20,00 грн	–
17	2008 р.	№ 1, 2, 3	20,00 грн	–

Максим Загребя
Олександр Каглян

Монети Австрійської імперії 1811–1918 рр.

Київ, 2008 р.
Формат 145 x 215 мм,
м'яка обкладинка, 112 с.

У каталозі містяться зображення монет, а також їх технічні параметри, описання легенд, гуртів та ринкові ціни на два стани збереження. У перших трьох частинах «Мідні монети», «Срібні монети» та «Золоті монети» представлені монети, відкарбовані з 1811 р. (з введення в обіг Віденської валюти) Австрійської імперії, королівств: Ломбардія та Венеція, Угорщина, Хорватія, Славонія та Долматія і герцогства Мантуя. А також австрійсько-угорські монети після реформи 1892 р. У четвертій частині «Несистемні монети» представлені мідні, срібні та золоті монети відкарбовані на території Австрійської імперії під час надзвичайних обставин.

Ціна з пересилкою поштою по Україні:
1 примірник – 29,00 грн.
5 примірників – 120,00 грн.

Максим Загребя, Сергій Яценко

МОНЕТИ БІЛОРУСІ, МОЛДОВИ та ПРИДНІСТРОВ'Я

Київ, 2007 р.
Формат 145 x 215 мм,
м'яка обкладинка, 64 с.

Каталог містить зображення, технічні параметри та ринкові ціни на монети Білорусі (з 1996 р.), Молдови (з 1992 р.), Придністровської Молдавської республіки (з 2000 р.). Ціни в українських гривнях. Мова – українська.

Додаток 2008 р. (безкоштовно) до видання

Ціна з пересиланням поштою по Україні – 22,00 грн.

Валерій Нечитайло

КАТАЛОГ АНТИЧНИХ МОНЕТ СКИФИИ, БЕРЕЗАНИ, НИКОНИЯ, ТИРЫ, КЕРКИНИКИДЫ

Київ, 2000 г.
Формат 148 x 210 мм,
мягкий переплёт, 80 с.

Описание и прорисовки античных монет городов Северного Причерноморья. 290 позиций. Цены в гривнях на две степени сохранности «Fine», «VF». На русском языке.

Ціна с пересылкой по почте по Украине – 28,00 грн.

липень – вересень

Зареєстровано

у Міністерстві України в справах преси
та інформації

Свідоцтво про реєстрацію KB 2322 від 05.11.1996 р.

Головний редактор

Максим Загреба

Заступники головного редактора:

В'ячеслав Онищук,

Раїса Яшуєва-Омельянчик

Редакційна колегія:

Валерій Дуров

Володимир Корнійчук

Олег Кривушенко

Пивоваров С. В., докт. істор. наук

Сергій Соколов

Дмитро Харітонов

Відповідальний редактор

Антоніна Богушко

Комп'ютерне макетування

Валентин Белічко

Здано до складання 15.06.2008

Підписано до друку 15.08.2008

Формат 60x90/8. Папір крейдований

Друк офсетний. Наклад 2000 пр.

Зам. 308

Виготовлення оригінал-макету

та друк видавництва «ЛОГОС»

Адреса для кореспонденції:

Максим Загреба

а/с 43, Київ-147, Україна, 02147

E-mail: numismat@i.kiev.ua

www.numismatics.kiev.ua

Контактні телефони:

(044) 517-3703

8(050) 33-11-550

8(050) 33-40-722

Редакція не завжди поділяє

погляди авторів публікацій.

За достовірність фактів, цифр,
точність імен та прізвищ
відповідають автори статей,
а за зміст рекламних матеріалів –
рекламодавці.

© Усі права захищені.

Передрук можливий лише
з дозволу редакції.

У НОМЕРІ

Нові монети України 2

Місця зустрічей колекціонерів України 7

Карлов Є.
Історія Віфінського царства в пам'ятках нумізматики. 8

Федонін О.
Де обличчя, а де потилиця – ось питання 10

Загреба М., Яценко С.
Доповнення та оновлені ціни до каталогу
«Монети Білорусі, Молдови та Придністров'я» 11

Лазаренко В.
Нагороди Співки офіцерів України..... 19

Менцлевська М.
Правда та легенда медальерної серії, що представляє
польських королів, відкарбованої за часів
Станіслава Августа 22

Бринов О.
Пам'ятна символіка російської та української еміграції..... 26

Лазаренко В.
Медаль «У пам'ять 250-річчя Ленінграда» 34

Монети Європи 1918–1945 рр.
Вестфалія 1919–1923 рр..... 37
Веймарська республіка 1919–1933 рр..... 39

Оголошення колекціонерів 46

Книжкова крамниця 48

Нові монети України

Национальный банк Украины информирует

В публикациях Национального банка Украины рассказывается о новых памятных монетах Украины. Дается краткая информация об исторических событиях, которым посвящены монеты, их описание и технические характеристики, сведения об авторах эскизов и гипсовых моделей.

National Bank of Ukraine informs

Publications of the National Bank of Ukraine give information about the new memorable coins of Ukraine. Brief information about historical events reflected by the coins, their description and technical parameters, data about the authors of sketches and Paris plaster models are given.

Die Nationalbank der Ukraine informiert

In den Veröffentlichungen der Nationalbank der Ukraine handelt es sich um neue Gedenkmünzen der Ukraine. Es werden kurze Informationen ueber die historischen Ereignisse, denen die Muenzen gewidmet sind, ihre Beschreibung und technische Charakteristik sowie ueber die Autoren der Skizzen und Gipsmodelle gegeben.

Євген Петрушевич

Национальний банк України, продовжуючи серію «Видатні Особистості України», ввів у обіг 23 травня 2008 року ювілейну монету номіналом 2 гривні, присвячену Євгену Петрушевичу (1863–1940) – українському правникові, діячу українського національно-визвольного руху в Галичині, одному з організаторів Західноукраїнської Народної Республіки, голові її парламенту – Української Національної Ради (фактично – президентові ЗУНР).

Монету виготовлено з нейзильберу, якість карбування – «спеціальний анциркулейтед», маса – 12,8 г, діаметр – 31,0 мм, тираж – 35 000 штук. Гурт монети рифлений.

На аверсі монети в центрі зображено малий Державний Герб України, під ним – рік карбування монети – 2008, по колу розміщено написи: **НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ** (угорі), **ДВІ ГРИВНІ** (унизу).

На реверсі монети зображено портрет Євгена Петрушевича, праворуч від якого – роки життя **1863/1940**, ліворуч – галицький лев та унизу півколом напис – **ЄВГЕН ПЕТРУШЕВИЧ**.

Художники: аверс – Володимир Дем'яненко; реверс – Володимир Таран, Олександр Харук, Сергій Харук.

Скульптори – Володимир Дем'яненко, Володимир Атаманчук.

Роман Шухевич

Национальний банк України, продовжуючи серію «Видатні Особистості України», ввів у обіг 26 червня 2008 року ювілейну монету номіналом 5 гривень, присвячену одному з чільних провідників українського визвольного руху 20 – 50-х років ХХ століття, військовому та політичному діячеві Роману Шухевичу. Роман Володимирович Шухевич (Тарас Чупринка) – генерал-хорунжий і головний командир Української Повстанської Армії (1943–1950) є яскравим представником покоління буремних 1920–1940-х років.

Монету виготовлено зі срібла, якість – «пруф», маса в чистоті – 15,55 г, діаметр – 33,0 мм, тираж – 3000 штук. Гурт монети – рифлений.

На аверсі монети розміщено композицію: стилізований ламаний шлях, що піднімається вгору, на тлі якого напис – **СЛАВА/ УКРАЇНІ!**; угорі – малий Державний Герб України та напис півколом – **НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ**, під яким – номінал і рік карбування монети: **5/ГРИВЕНЬ/2008**; крім того, позначення металу та його проби – **Ag 925**, маса в чистоті – **5,55**.

На реверсі монети зображено портрет Романа Шухевича на тлі стилізованого лісу, що символізує військовий спротив окупантам і національно-визвольний рух на теренах України, а також розміщено написи: **ГЕРОЯМ/СЛАВА!** (праворуч), **1907/ЛЬВІВ/1950/БЛОГОРЩА** (ліворуч) та – унизу півколом – **РОМАН ШУХЕВИЧ**.

Художники – Володимир Таран, Олександр Харук, Сергій Харук.

Скульптор – Анатолій Дем'яненко.

600 років м. Чернівцям

Національний банк України, продовжуючи серію «Стародавні міста України», ввів у обіг 20 травня 2008 року ювілейну монету «600 років м. Чернівцям» номіналом 5 гривень, присвячену адміністративному, економічному і культурному центру, одному з мальовничих міст України – Чернівцям, розташованому на обох берегах річки Прут у передгір'ї Карпат. Перша письмова згадка про Чернівці – 1408 рік – у грамоті молдовського господаря Олександра Доброго, хоча за археологічними даними поселення над Прутом було засновано набагато раніше.

Монету виготовлено з нейзильберу, категорія якості – «спеціальний анциркулейтед», маса – 16,54 г, діаметр – 35,0 мм, тираж – 45 000 штук. Гурт монети – рифлений.

На аверсі монети зображено один із символів міста – ажурний ліхтар (праворуч), фрагмент стилізованого орнаменту (ліворуч), який прикрашає дах Чернівецького університету, а також угорі – малий Державний Герб України і написи: **НАЦІОНАЛЬНИЙ/ БАНК/ УКРАЇНИ/ 5/ ГРИВЕНЬ/ 2008**.

На реверсі монети зображено композицію з видатних історико-архітектурних пам'яток міста, над якою – герб міста та напис **ЧЕРНІВЦІ**, унизу – **600/ років**.

Художник і скульптор – Володимир Атаманчук.

225 років м. Севастополю

Національний банк України, продовжуючи серію «Стародавні міста України», ввів у обіг 28 травня 2008 року ювілейну монету «225 років м. Севастополю» номіналом 10 гривень, присвячену важливому морському порту і фортеці – Севастополю (з грецької – місто слави), заснованому в 1783 р. поблизу колишньої грецької колонії Херсонесу. Це найбільший морський торговий, рибний порт, промисловий, науково-технічний і культурно-історичний центр півдня України.

Монету виготовлено із срібла, якість – «пруф», маса в чистоті – 31,1 г, діаметр – 38,61 мм, тираж – 5 000 штук. Гурт монети рифлений.

На аверсі монети зображено перехрещені якорі та корабельну гармату, які символізують місто як військово-морський порт і фортецю, під гарматою – стилізовані виноградні грона і листя; угорі – малий Державний Герб України і півколом напис – **НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ**, унизу – **ДЕСЯТЬ ГРИВЕНЬ**, над номіналом – **2008**, а також позначення металу, його проби **Ag 925**, маси в чистоті **31,1**.

На реверсі монети зображено Графську пристань (унизу), фортифікаційну споруду, над якою – герб міста та напис півколом **СЕВАСТОПОЛЬ**, праворуч на тлі стилізованого моря – легендарний бриг «Меркурій» та унизу напис – **РІК ЗАБУВАННЯ/1783**.

Художник і скульптор – Святослав Іваненко.

850 років м. Снятину

Національний банк України, продовжуючи серію «Стародавні міста України», ввів у обіг 26 червня 2008 року ювілейну монету «850 років м. Снятину» номіналом 5 гривень, присвячену мальовничому місту старовинного Покутського краю, розташованому на лівому березі р. Прут – місту Снятину – районному центру Івано-Франківської області. Снятин уперше згадується в 1158 р. як місто Галицького князівства (Іпатівський літопис), у 1448 р. місту надано Магдебурзьке право.

Монету виготовлено з нейзильберу, категорія якості – «спеціальний анциркулейтед», маса – 16,54 г, діаметр – 35,0 мм, тираж – 45 000 штук. Гурт монети рифлений.

На аверсі монети зображено вершника – воєводу Костянтина Сірославовича – засновника міста, праворуч і ліворуч від якого – стилізований покутський орнамент, угорі – малий Державний Герб України та напис **НАЦІОНАЛЬНИЙ/ БАНК УКРАЇНИ**, унизу – **5 ГРИВЕНЬ/ 2008**.

На реверсі монети розміщено стилізовану композицію, ліворуч – міську ратушу, герб міста та праворуч – архітектурний фрагмент ратуші зі скульптурою орла, над яким напис – **СНЯТИН**, а нижче – **850/ РОКІВ**.

Художник і скульптор – Святослав Іваненко.

Гриф чорний

Національний банк України, продовжуючи серію «Флора і фауна України», ввів у обіг 26 травня 2008 року пам'ятні монети «Гриф чорний» номіналами 10 та 2 гривні, присвячені грифу чорному (ряд – Соколоподібні, родина – Яструбові) – єдиному виду роду, який гніздиться тільки в Південному Криму. Ареал виду охоплює Південну Європу та Азію (гірські райони). Грифа чорного занесено до Червоної книги України та Європейського Червоного списку.

Монету номіналом 10 гривень виготовлено із срібла, якість – «пруф», маса в чистоті – 31,1 г, діаметр – 38,61 мм, тираж – 7 000 штук. Гурт монети – рифлений.

Монету номіналом 2 гривні виготовлено з нейзильберу, якість – «спеціальний анциркулейтед», маса – 12,8 г, діаметр – 31,0 мм, тираж – 45.000 штук. Гурт монети – рифлений.

На аверсі монет в обрамленні вінка, утвореного із зображень окремих видів флори і фауни, розміщено малий Державний Герб України та написи: на монеті зі срібла – **НАЦІОНАЛЬНИЙ/ БАНК/ УКРАЇНИ/ 10/ ГРИВЕНЬ/ 2008**, а також позначення металу та його проби – **Ag 925**, маси в чистоті – **31,1**, на монеті з нейзильберу – **НАЦІОНАЛЬНИЙ/ БАНК/ УКРАЇНИ/ 2/ ГРИВНІ/ 2008**.

На реверсі монет зображено грифа з пташеням у гнізді та півколом розміщено написи: **AEGYPIUS MONACHUS** (угорі) та **ГРИФ ЧОРНИЙ** (унизу).

Художник і скульптор – Володимир Дем'яненко.

Ластівчине гніздо

Національний банк України, продовжуючи серію «Пам'ятки Архітектури України», вводить в обіг 28 травня 2008 року пам'ятні монети «Ластівчине гніздо» номіналами 50 та 10 гривень, присвячені одній з перлин Південного Криму – Ластівчиному гнізду, побудованому в 1912 р. інженером-архітектором Шервудом.

Монету номіналом 50 гривень виготовлено із золота 900 проби, якість – «пруф», маса в чистоті – 15,55 г, діаметр – 25,0 мм, тираж – 4000 штук. Гурт монети гладкий.

Монету номіналом 10 гривень виготовлено із срібла 925 проби, якість – «пруф», маса в чистоті – 31,1 г, діаметр – 38,61 мм, тираж – 5000 штук. Гурт монети рифлений.

На аверсі монет зображено морську хвилю і чайку, угорі – малий Державний Герб України та півколом напис – **НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ**, розміщено написи: на монеті із золота – **50/ ГРИВЕНЬ/ 2008** а також позначення металу, його проби **Au 900**, маси в чистоті – **15,55**; на монеті зі срібла – **10/ ГРИВЕНЬ/ 2008**, а також позначення металу та його проби **Ag 925**, маси в чистоті – **31,1**.

На реверсі монет на тлі гори і моря зображено пам'ятку архітектури – Ластівчине гніздо на скелі та розміщено напис – **ЛАСТІВЧИНЕ ГНІЗДО** (ліворуч).

Художники: аверс – Володимир Таран, Олександр Харук, Сергій Харук; реверс – Борис Груденко.

Скульптори – Анатолій Дем'яненко, Володимир Атаманчук.

Знаки зодіаку Рак та Лев

Національний банк України, продовжуючи серію «Знаки зодіаку», ввів у обіг 20 червня 2008 року пам'ятні монети «Рак» номіналом 2 та 5 гривень, присвячені сузір'ю Рака, та 18 липня 2008 року пам'ятні монети «Лев» номіналом 2 та 5 гривень, присвячені сузір'ю Лева.

Монети номіналом 2 гривні виготовлено із золота 999,9 проби, якість – «спеціальний анциркулейтед», маса – 1,24 г, діаметр – 13,92 мм, тираж – по 10 000 штук. Гурти монет гладкі.

На аверсі монет розміщено коло, діагонально поділене на сектори, які символізують чотири стихії: землю, повітря, воду, вогонь; у центрі кола – стилізоване зображення сонця. Ліворуч від кола – малий Державний Герб України, праворуч – рік карбування монети 2008, позначення металу та його проби **Au 999,9**, маси **1,24**; по колу монети – написи: **НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ** (угорі), **2 ГРИВНІ** (унизу).

На реверсі монети «Рак» розміщено стилізоване зображення рака в оточенні зірок, праворуч – символ знака зодіаку.

На реверсі монети «Лев» розміщено стилізоване зображення лева в оточенні зірок, над ним – символ знака зодіаку.

Монети номіналом 5 гривень виготовлено зі срібла 925 проби, якість – «пруф», маса в чистоті – 15,55 г, діаметр – 33,0 мм, тираж – по 15 000 штук. Гурти монет рифлені.

На аверсі монет у центрі кола розміщено стилізоване зображення сонця, ліворуч, праворуч, а також угорі й унизу від якого – чотири освітлені ним кулі, що символізують пори року. Ліворуч від кола – малий Державний Герб України, праворуч – рік карбування монети 2008, позначення металу та його проби **Ag 925**, маси в чистоті **15,55**; по колу монети – написи: **НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ** (угорі), **5 ГРИВЕНЬ** (унизу).

На реверсі монети «Рак» розміщено стилізоване зображення рака в оточенні зірок, ліворуч від якого – обриси сузір'я та символ знака зодіаку, праворуч – стилізований напис **СУЗІР'Я / РАКА**.

На реверсі монети «Лев» розміщено стилізоване зображення лева в оточенні зірок, ліворуч від якого – обриси сузір'я, над левом – символ знака зодіаку, праворуч – стилізований напис **СУЗІР'Я / ЛЕВА**.

Художники – Володимир Таран, Олександр Харук, Сергій Харук.

Скульптори – Володимир Дем'яненко, Святослав Іваненко, Володимир Атаманчук.

Родина Терещенків

Національний банк України, продовжуючи серію «Славні роди України», ввів у обіг 25 липня 2008 року пам'ятну монету «Родина Терещенків» номіналом 10 гривень, присвячену видатному українському роду Терещенків, який походить зі славного міста українського козацтва Глухова і залишив глибокий слід в історії України. Терещенки незмінно дотримувалися девізу на своєму родовому гербі – «Прагнення до суспільної користі», були відомими підприємцями і меценатами.

Монету виготовлено зі срібла 925 проби, якість – «пруф», вага в чистоті – 31,1 г, діаметр – 38,61 мм, тираж – 7000 штук. Гурт монети рифлений.

На аверсі монети вгорі розміщено малий Державний Герб України, напис півколом **НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ**, під яким – позначення металу та його проби – **Ag 925**, вага в чистоті – **31,1** (праворуч), у центрі монети зображено вензель з ініціалами Миколи Терещенка, унизу номінал монети та рік її карбування – **10 ГРИВЕНЬ / 2008**.

На реверсі монети на тлі символічних атрибутів, що свідчать про діяльність представників роду Терещенків, зображено портрети таких його яскравих особистостей, як Артемій, Микола, Варвара та Федір, праворуч – герб роду і напис **РОДИНА ТЕРЕЩЕНКІВ**.

Художник і скульптор – Святослав Іваненко.

Хрещення Київської Русі

Національний банк України ввів у обіг 17 липня 2008 року пам'ятну монету номіналом 100 гривень «Хрещення Київської Русі», випущену з нагоди 1020-річчя хрещення Київської Русі, яке започаткувало утвердження християнства як державної релігії.

Монету виготовлено зі срібла 999 проби, якість – «спеціальний анциркулейтед», маса в чистоті – 1000,0 г, діаметр – 100,0 мм, тираж – до 800 штук. Гурт монети – рифлений.

На аверсі монети угорі розміщено малий Державний Герб України, по колу на тлі стилізованого орнаменту – написи: **НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ** (угорі) **СТО ГРИВЕНЬ** (унизу), між ними – рік карбування монети **2008** (праворуч),

позначення металу та його проби – **Ag 999**, маса в чистоті – **1000**. У центрі монети у колі, утвореному зі стилізованих променів, розміщено хрест і написи півколом: **ПРАВОСЛАВ'Я** (угорі), **ІЗ КИЄВА ПО ВСІЙ РУСІ** (унизу).

На реверсі монети зображено багатофігурну композицію хрещення, під якою розміщено напис **988/РІК**, угорі півколом напис – **ХРЕЩЕННЯ КИЇВСЬКОЇ РУСІ**.

Художник – Святослав Іваненко.
Скульптори – Володимир Атаманчук, Святослав Іваненко.

Георгій Вороний

Національний банк України, продовжуючи серію «Видатні особистості України», ввів у обіг 25 липня 2008 року ювілейну монету номіналом 2 гривні, присвячену великому вченому, одному з найвідоміших математиків світу Георгію Вороному, який народився в 1868 р. Георгій Феодосійович Вороний збагатив математичну науку значними відкриттями, які носять його ім'я. Сфера застосування його розроблень – від комп'ютерної графіки до геометричного моделювання та створення штучного інтелекту. У наш час роботи Вороного використовуються фахівцями різних галузей знань практично в усіх країнах Європи, у США, Канаді, Японії, Австралії, Гонконгу, Новій Зеландії тощо.

Монету виготовлено з нейзильберу, якість карбування – «спеціальний анциркулейтед», маса – 12,8 г, діаметр – 31,0 мм, тираж – 35 000 штук. Гурт монети рифлений.

На аверсі монети стилізовано зображено діаграму Вороного, угорі – малий Державний Герб України та розміщено написи: **2008 / 2 ГРИВНІ**, ліворуч півколом – **НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК**.

На реверсі монети зображено портрет Георгія Вороного (ліворуч), праворуч – діаграма Вороного, роки життя **1868/1908** та унизу півколом напис – **ГЕОРГІЙ ВОРОНИЙ**.

Художники – Володимир Таран, Олександр Харук, Сергій Харук.
Скульптор – Анатолій Дем'яненко.

Усі монети та медалі відкарбовано на Монетному дворі Національного банку України.
За Розпорядженням НБУ від 08.06.2000 р. на пам'ятних монетах України розміщується логотип Монетного двору України.
Пам'ятні монети України є дійсними платіжними засобами України і обов'язкові до приймання без будь-яких обмежень за їх номінальною вартістю до всіх видів платежів, а також для зарахування на розрахункові рахунки, вклади, акредитиви та для переказів.
Пам'ятні монети із дорогоцінних металів реалізуються в Україні і за кордоном за колекційною ціною.

Вінниця

Неділя 9-00 – 11-00

На вулиці поблизу Краєзнавчого музею.
Узимку на 3-у поверсі музею.

Дніпропетровськ

Субота 9-00 – 12-00

Неділя 9-00 – 12-00

Сквер по вул. Леніна, навпроти театру ім. Т. Шевченка, поблизу книжкового ринку.
Від залізничного вокзалу тролейбус № 1 до зупинки «вул. Леніна».

Донецьк

Субота 9-00 – 12-00

Неділя 9-00 – 12-00

Палац с/к «Шахтар».
Перетин вулиць Університетської і 25 років РККА (зупинка «Парк ім. Щербакова»).

Житомир

Неділя 9-00 – 12-00

Філармонія, поблизу Будинку офіцерів.
Таксі від залізничного вокзалу – 10 грн.

Запоріжжя

Субота 8-00 – 12-00

Неділя 8-00 – 12-00

Клуба не існує, колекціонери збираються поблизу «Малого ринку» (Обласна бібліотека ім. Горького) з боку трамвайної лінії.
Таксі від залізничного вокзалу – 20 грн.

Кіровоград

Неділя 10-00 – 13-00

Будинок культури ім. Компанійця.
Влітку – парк Ковалевський (колишній Леніна).

Київ

Субота 6-00 – 13-00

Остання субота місяця 4-00 – 13-00 (зліт)

Міжнародний Виставковий Центр.
Броварський проспект, 15, ст. метро «Лівобережна».

Тел. для довідок: (095) 1941-077

Неділя 9-00 – 13-00

Ст. метро «Нивки», на вулиці, поблизу боулінг-клубу.

Кременчук

Неділя 8-00 – 12-00

Бульвар Перемоги, 2, 5-й корпус КГПУ.
Від залізничного вокзалу тролейбуси № 1, 2, 5 – друга зупинка.

Луганськ

Неділя 9-00 – 12-00

Влітку – сквер поблизу Будинку техніки.
10 хвилин пішки або трамвай № 13 від ж/д вокзалу. Взимку – Будинок культури залізничників.
5 хвилин пішки від ж/д вокзалу.

Луцьк

Неділя 10-00 – 12-00

Поблизу пам'ятника Грушевському, у сквері навпроти дитячої бібліотеки.

Львів

Неділя 9-00 – 13-00

Вул. Замарсинівська, 11, школа № 87.
Від залізничного вокзалу трамвай № 5 до зупинки «Школа».

Мукачево

Кожна друга неділя 9-00 – 13-00

Військовий ліцей ім. Богуна.

Одеса

Неділя 9-00 – 12-00

Вул. Маразлієвська, «Палац Молоді».
Таксі від залізничного вокзалу – 10 грн.

Рівне

Неділя 9-00 – 13-00

Вул. Соборна навпроти нового собору у парку поблизу пам'ятника.
Від ж/д вокзалу тролейбус № 3 до зупинки «Універмаг» і пройти 100 м вперед.

Севастополь

Субота 9-00 – 12-00

Неділя 9-00 – 12-00

Поблизу храму с колонами, схожого на Будинок культури (коротка вимошена вулиця вгору від пл. Суворова).

Сімферополь

Середа 12-00 – 15-00

Неділя 9-00 – 12-00

Влітку – сквер за кінотеатром «Сімферополь» (алеєю вліво, в центрі).
Взимку – вул. Севастопольська, поблизу колишнього магазину «Філателія» (навпроти парку Треньова, у центрі), у підвалі.

Суми

Неділя 8-00 – 11-00

Проспект Шевченка, кінотеатр «Дружба» – білетні каси.
Від залізничного вокзалу – 1.000 метрів.

Тернопіль

Неділя 10-00 – 12-00

Краєзнавчий музей.
Таксі від залізничного вокзалу – 10 грн.

Ужгород

Четвер 16-00 – 17-30

Субота 10-00 – 12-00

Школа № 5. Набережна, біля Драматичного театру.

Феодосія

Неділя 9-00 – 12-00

Поблизу світломузичного фонтану.
3–5 хвилин пішки від ж/д вокзалу (праворуч від музею Айвазовського).

Харків

Неділя 9-00 – 13-00

Парк ім. Артема, клуб «Апельсин», Ст. метро «Московський проспект».
Таксі від залізничного вокзалу – 20 грн.

Хмельницький

Неділя 9-00 – 12-00

У парку ім. Івана Федорова навпроти нового стадіону «Поділля» (поблизу залізничного вокзалу).
Від ж/д вокзалу вліво і йти до стадіону близько 800 метрів.

Черкаси

Неділя 9-00 – 12-00

Будинок культури «Дружба народів».

Чернівці

Неділя 10-00 – 12-00

Вул. Кобилянської, Краєзнавчий музей.
Таксі від залізничного вокзалу – 10 грн.

Зустрічі колекціонерів у шаховому клубі по вул. Шевченка кожну неділю з 10.00 до 12.30. (клуб навпроти вул. Української).

Ялта

Зустрічі колекціонерів на «блошиному» ринку по вихідним.

Редакція буде вдячна читачам за надону інформацію щодо місць зустрічі колекціонерів

Історія Віфінського царства* у пам'ятках нумізматики

Евген Карлов (Лисичанськ)

Правителі Ім'я та титул, роки правління	Роки життя та смерті, вік	Події	Відношення до попередника	Сім'я, родичі
11. Дідалс Близько 435 р. до н. е.	Дата та місце народження та смерті невідомі. Вік невідомий.	За свідченням геракліського історика Мемнона, у Віфінії правив цар Дідалс.	Невідомо.	Невідомо.
2. Ботір До 378 р. до н. е.	Дата та місце народження та смерті невідомі. Вік невідомий.	Наслідував царя Дідалса. 	Невідомо.	Невідомо.
3. Бас 378–328 рр. до н. е. Правив 50 років.	Дата та місце народження та смерті невідомі. Вік невідомий.	Успішно вів війну з полководцями Олександра Македонського. Відстояв незалежність своєї держави. 	Наслідував царя Ботіра. 	Син – Зіпоїт (328–280 рр. до н. е.).
4. Зіпоїт I 328–280 рр. до н. е. Правив 48 років.	Дата та місце народження та смерті невідомі. Вік невідомий.	У 297 р. до н. е. після нової перемоги над македонцями прийняв титул царя.	Успадкував трон від батька.	Батько – Бас (378–328 рр. до н. е.). Старший син – Нікомед I (280–255 рр. до н. е.).
5. Нікомед I 280–255 рр. до н. е. Правив 25 років.	Дата та місце народження та смерті невідомі. Вік невідомий. 	Другий із синів царя Зіпоїта I, Нікомед I, правив у Фракії. Вчинив заколот проти брата – Зіпоїта II, на боці якого виступили міста Візантія та Тія і також сирійський цар Антіох. Нікомед I викликав на допомогу із Македонії племена диких галатів, віддавши їм частину Віфінії. Зіпоїт II і ще один брат були вбиті. У 264 р. до н. е. Нікомед I заснував нову столицю – Нікомедію, яку заселив мешканцями Астак, зруйнованого Лісімахом.	Успадкував трон від батька. 	Батько – Зіпоїт I (328–280 рр. до н. е.). Брат – Зіпоїт II. Існувало ще двоє братів.
6. Зіел 255–228 рр. до н. е. Правив 28 років.	Дата та місце народження та смерті невідомі. Вік невідомий.	Друга громадянська війна була ще більш жорстокою, ніж перша. Віфінія вийшла з неї знесиленою і розореною.	Скинув молодшого брата та зайняв престол.	Батько – Нікомед I (280–255 рр. до н. е.).
17. Прусій I 228–185 рр. до н. е. Правив 43 роки.	Дата та місце народження та смерті невідомі. Вік невідомий. 	У 220 р. до н. е. Прусій разом з союзниками почав війну проти Візантія і відібрав у нього на європейському березі Гер, а на азійському – частину Мізії. Візантії втратив контроль над протокою Босфор і право на взяття податків за прохід по ньому. У 217 р. до н. е. Прусій розбив велику армію галатів, яка переправилась з Європи до Азії. Отримавши від свого союзника, македонського царя Філіпа V, зруйновані міста Кнос та Мірлею, відбудував їх та назвав Прусій та Апамей. У 190 р. до н. е. під час війни римлян з Антіохом III Сирійським був союзником римлян.	Отримав владу у спадок. 	Дружина – Амапа, сестра македонського царя Філіпа V. Син – Прусій II (182–149 рр. до н. е.).

*Віфінія – історична область у північно-західній частині Малої Азії. Свою назву отримала від фракіського племені віфінів.

У VII ст. до н. е. на узбережжі Віфінії засновані грецькі міста-держави Гераклія Понтійська, Халкедон, Астак та інші.

У V ст. до н. е. утворилась держава Віфінія.

У III ст. до н. е. збільшила свою територію за рахунок завоювань земель Пергаму та держави Селевкідів. У війнах з азійськими державами виступала як союзник Риму.

У 75 р. до н. е. за заповітом царя Нікомед III передана під владу Римської імперії і стала римською провінцією.

У 64 р. до н. е. об'єднана в одну провінцію з територією Понтійського царства, захопленого Римом.

Максим Загребя

<p>8. Прусій II 185–149 рр. до н. е. Правив 36 роки.</p>	<p>Дата та місце народження невідомі. Убитий у храмі Зевса у Нікомедії найманцем, якого підслав син – Нікомед II. Вік невідомий.</p>	<p>Прусій II мав відразливе обличчя і таку саму душу. Болюз та ледар, цурався філософії та наук, проводив життя як варвар. У 180 р. до н. е. був союзником пергамського царя Евмена II у війні проти понтійського царя Фарнака. Видав свою дочку за македонського царя Персея і вважався його союзником. Але після поразки Персея у Третій македонській війні з Римом Прусій вирішив владнати свої справи за рахунок підлабузництва та приниження. У 167 р. до н. е. відправився до Риму і був схвально прийнятий. У 156 р. до н. е. Прусій II почав війну з пергамським царем Атталом II. Римський Сенат заборонив йому воювати і наказав відшкодувати збитки Атталу II. Перший внесок було виплачено у 154 р. до н. е. Народ ненавидів Прусія і любив його сина Нікомеда, який перебував заручником у Римі. Прусій підслав до Нікомеда найманого вбивцю Мена. Нікомед відправився з Італії в Пергам, де цар Аттал II взяв його під свій захист. Аттал запропонував Прусію передати Нікомеду кілька міст, але той відмовився. Пергамці вторглися на територію Віфінії, і народ почав переходити на бік Нікомеда. Прусій II з 500-ма фракійцями сховався в акрополі Нікеї, очікуючи допомоги від римлян, але вона так і не надійшла. Тоді він вирушив до Нікомедії, але мешканці міста не відчинили йому ворота. Прусій втік до храму Зевса, де його наздогнали вбивці.</p>	<p>Успадкував трон від батька. Дружини: Амала – сестра македонського царя Філіпа V, Діогіла – дочка фракійського царя. Син – Нікомед II (149–128 рр. до н. е.).</p>
<p>19. Нікомед II Епіфан 149–128 рр. до н. е. Правив 21 рік.</p>	<p>Дата та місце народження та смерті невідомі. Вік невідомий.</p>	<p>Нікомед був улюбленцем народу, що викликало підозри Прусія II. Він відправив сина до Риму, пославши йому наздогін Мена з наказом вбити сина, але той не наважився. Нікомед відправився з Італії в Пергам, де цар Аттал II взяв його під свій захист. Аттал запропонував Прусію передати Нікомеду кілька міст для проживання, але той відмовився. Пергамці вторглися на територію Віфінії, і народ почав переходити на бік Нікомеда. Прусій II втік і невдовзі був вбитий.</p>	<p>Успадкував трон від батька. Батько – Прусій II (182–149 рр. до н. е.). Син – Нікомед III (128–94 рр. до н. е.).</p>
<p>10. Нікомед III 128–94 рр. до н. е. Правив 34 роки.</p>	<p>Дата та місце народження та смерті невідомі. Вік невідомий.</p>	<p>У 103 р. до н. е. у союзі з понтійським царем Мітрідатом IV захопив Пафлагонію. У 101 р. до н. е. союзники посварилися, коли Нікомед III намагався захопити Каппадокію, а Мітрідат IV завадив йому.</p>	<p>Успадкував трон від батька. Батько – Нікомед II (149–128 рр. до н. е.). Дружини: Арістоніка, Хоіне, Лаодіка – дочка понтійського царя Мітрідата V/ Син – Нікомед IV (94–74 рр. до н. е.).</p>
<p>11. Нікомед IV Філопатор 94–74 рр. до н. е. Правив 20 років.</p>	<p>Дата та місце народження та смерті невідомі. Вік невідомий.</p>	<p>Царювання Нікомеда IV було важким та бурхливим. Він ворогував з могутнім сусідом – понтійським царем Мітрідатом IV, який підтримав брата Нікомеда – Сократа, і той захопив владу в країні. Але у 89 р. до н. е. римський Сенат примусив повернути владу Нікомеду. Римляни підштовхували Нікомеда до війни з Понтом. Нікомед вдерся до Понтійського царства і спустошив його до міста Амастріди. Але поблизу річки Амеійон 56-тисячне військо Нікомеда було розгромлене і Мітрідат IV захопив Віфінію. Нікомед лишився без країни, довго поневірявся, добравшись нарешті до Риму, отримав допомогу від Сенату. У 84 р. до н. е. Сулла розгромив Мітрідата IV і повернув Віфінію Нікомеду, який заповів свої землі Риму. У 74 р. до н. е., після смерті Нікомеда IV, Віфінія була перетворена на римську провінцію.</p>	<p>Успадкував трон від батька. Батько – Нікомед III (128–94 рр. до н. е.). Дружина – Ніса, дочка каппадокійського царя Аріарата VI. Брат – Сократ.</p>

Где лицо, а где затылок – вот вопрос

Александр Федонин (Донецк)

1

2

3

4

5

Нумизматы еще не пришли к единому мнению в определении аверса и реверса. Казалось бы, что проще, ведь разгадка в самом слове «лицевая» (сторона). Но, увы, это верно лишь в случае, если на монете помещен портрет правителя, его лицо. А если он этого не удостоен по причинам демократических преобразований в государстве или личной «скромности»? Ислам вообще запрещал изображать человека, как, впрочем, все живое. В этом случае принято лицевой считать сторону с упоминанием имени правителя. А если отсутствует и имя? Тогда уже берется во внимание «лицо» государства – герб. А если...

Таких «если» много. Люди, до этого знавшие о деньгах только их сумму, назовут главной, а, следовательно, лицевой стороной монеты ту, на которой указан номинал. И чаще всего ошибутся. Как правило, номинал указывается на реверсе.

Большая путаница началась с выходом первых монет СССР, объединявших, как при царе, герб и номинал на одной стороне, но, в то же время, отторгнувших портреты конкретных политических лидеров с противоположной стороны. Из-за этого лицевой стала считаться гербовая сторона. А зря. Ведь, если вдуматься, Советский Союз был объявлен «государством рабочих и крестьян», поэтому изображенных на

рубле 1924 г. бок о бок представителей этих социальных групп можно было бы вполне считать лицом и страны, и монеты (рис. 1). Полтинник же демонстрировал смену самодержавия императора на диктатуру пролетариата: молотобоец олицетворял правящий класс и, опять-таки, лицевую сторону (рис. 2).

Неразбериху углубили юбилейные монеты. Казалось бы, что стоит нумизматам договориться считать указатель стоимости (номинал) современной монеты по совместительству указателем реверса? И почему лицом юбилейной (памятной) монеты не может стать изображение события, в честь которого она отчеканена? В нумизматической литературе сразу бы стало меньше путаницы. Но инерционность мышления препятствует этому.

Вот еще пример частого заблуждения, которых в нумизматике предостаточно. Для наглядности возьмем серебряную и медную монету императрицы Екатерины II. С серебряным рублем затруднений нет: даже начинающий коллекционер догадается, что профиль самодержицы занимает лицевую сторону, а двуглавый орел распластался на оборотной, по соседству с номиналом (рис. 3).

В изобразительном плане медный пятак отличается от рубля главным образом тем, что на лицевой стороне вместо профиля помещен витиеватый вензель Екатерины (рис. 4).

А ведь коронованный вензель – это символ коронованной особы! В тоже время почти все справочники, составленные даже именитыми авторами, объявляют аверсом гербовую сторону, обращая внимание на ее большую выразительность. Не примостись на пятаке орел, – сторона с вензелем была бы бесспорным аверсом, как на копейке, где, вместо императорского, помещен герб Москвы – всадник* (ездец), поражающий копьём дракона (рис. 5).

*Этого всадника часто отождествляют со Св. Георгием Победоносцем, но у гербового наездника отсутствует нимб.

ЗОЛОТІ МОНЕТИ

3 рублі

ЗМ.3.1

Герб Тирасполя

Ø 21 мм, Золото 900-ї проби, 80 г, Гурт гладкий
100 Proof 7.500,0

ЗМ.3.2

Герб Рибниці

Ø 21 мм, Золото 900-ї проби, 80 г, Гурт гладкий
100 Proof 7.500,0

СМ.100.70

Сорокська фортеця

Ø 32 мм, Срібло 925-ї проби, 14,3 г, Гурт гладкий
Proof 450,0

СМ.100.71

Кам'янець-Подільська фортеця

Ø 32 мм, Срібло 925-ї проби, 14,3 г, Гурт гладкий
Proof 450,0

СМ.100.72

Соловйова В. С.

Ø 32 мм, Срібло 925-ї проби, 14,3 г, Гурт гладкий
Proof 450,0

СМ.100.73

Рік земляного пащока

Ø 32 мм, Срібло 925-ї проби, 14,3 г, Гурт гладкий
Proof 450,0

3 рублі

ЗМ.3.1

Герб Тирасполя

Ø 21 мм, Золото 900-ї проби, 80 г, Гурт гладкий
100 Proof 7.500,0

ЗМ.3.2

Герб Рибниці

Ø 21 мм, Золото 900-ї проби, 80 г, Гурт гладкий
100 Proof 7.500,0

15 рублів

ЗМ.15.1 2005 15 років ПМР Proof RARE
ЗМ.15.2 2005 15 років ПМР Proof RARE

1000 рублів

ЗМ.1000.1 2001 Рашів Proof 10.500,0
ЗМ.1000.2 2001 Тирасполь Proof 10.500,0
ЗМ.1000.3 2001 Стронці Proof 10.500,0
ЗМ.1000.4 2001 Воронково Proof 10.500,0
ЗМ.1000.5 2001 Бендери Proof 10.500,0
ЗМ.1000.6 2001 Киццани Proof 10.500,0
ЗМ.1000.7 2001 Вал-Адміне Proof 10.500,0
ЗМ.1000.8 2001 Зоуляни Proof 10.500,0
ЗМ.1000.9 2001 Вдул-Туркулі Proof 10.500,0

ЗМ.1000.10 2006 Рибница Proof 7.500,0

Бібліотека журналу "Нумізматыка і фалеристика"

Доповнення та оновлені ціни до каталогу

Максим Загребя
Сергій Яценко

МОНЕТИ Білорусі, Молдови та Придністров'я

Київ
Серпень 2008

БІЛОРУСЬ

КОЛЕКЦІЙНІ МОНЕТИ

1 рубль

КМ.1.1	1996	50 років ООН	Унс	175,0	КМ.1.54	2006	Ведзья	Р-ліке	70,0
КМ.1.2	1996	Поправна гімнастика	Унс	110,0	КМ.1.55	2006	Софія Гальшанська	Р-ліке	70,0
КМ.1.3	1996	Художня гімнастика	Унс	110,0	КМ.1.56	2006	Норія	Р-ліке	125,0
КМ.1.4	1997	День Незалежності	Унс	110,0	КМ.1.57	2006	15 років США	Р-ліке	75,0
КМ.1.5	1997	Батон	Унс	110,0	КМ.1.58	2006	РПД «Свіч»	Р-ліке	75,0
КМ.1.6	1997	Хочей	Унс	110,0	КМ.1.59	2006	«Аура Струве»	Р-ліке	100,0
КМ.1.7	1998	Полохя	Р-ліке	550,0	КМ.1.60	2006	Рагавол, Палочыкін	Р-ліке	75,0
КМ.1.8	1998	Адам Міцкевіч	Р-ліке	1.350,0	КМ.1.61	2006	Валаспорт	Р-ліке	75,0
КМ.1.9	1998	Міраскіны закон	Р-ліке	450,0	КМ.1.62	2007	Білорусь-Кітай	Р-ліке	150,0
КМ.1.10	1998	Біт з пераходамі	Р-ліке	80,0	КМ.1.63	2007	Масляна	Р-ліке	75,0
КМ.1.11	1999	Мінск	Р-ліке	450,0	КМ.1.64	2007	Наполеон Ордэ	Р-ліке	250,0
КМ.1.12	1999	Гліб Гаўсев	Р-ліке	2.100,0					
КМ.1.13	1999	Міхась Лінніко	Р-ліке	2.100,0					
КМ.1.14	1999	Борніслаўская царква	Р-ліке	400,0					
КМ.1.15	1999	Праваслаўе	Р-ліке	200,0					
КМ.1.16	1999	Католіцызм	Р-ліке	200,0					
КМ.1.17	2000	Вітэбск	Р-ліке	400,0					
КМ.1.18	2000	Церква ў Сянкевачах	Р-ліке	400,0					
КМ.1.19	2001	Еўрэйская Палочка	Р-ліке	350,0					
КМ.1.20	2001	З'бр	Р-ліке	200,0					
КМ.1.21	2001	Кам Вячаслава вежа	Р-ліке	250,0					
КМ.1.22	2001	Філітан	Р-ліке	210,0					
КМ.1.23	2002	Ручэ Колац	Р-ліке	220,0					
КМ.1.24	2002	Яно Куртаа	Р-ліке	220,0					
КМ.1.25	2002	Інат Домейко	Р-ліке	310,0					
КМ.1.26	2002	Бобер	Р-ліке	200,0					
КМ.1.27	2002	80 р. Беларусьскаму	Р-ліке	150,0					
КМ.1.28	2003	Лебдашчын	Р-ліке	200,0					
КМ.1.29	2003	Чына-Кіліну	Р-ліке	200,0					
КМ.1.30	2003	Вялікая Борыня	Р-ліке	120,0					
КМ.1.31	2003	Церква ў Палочку	Р-ліке	250,0					
КМ.1.32	2004	Брэстская фортыя	Р-ліке	100,0					
КМ.1.33	2004	Жэрэты фашызму	Р-ліке	100,0					
КМ.1.34	2004	Парызані	Р-ліке	100,0					
КМ.1.35	2004	Вой	Р-ліке	100,0					
КМ.1.36	2004	Моміаюв	Р-ліке	275,0					
КМ.1.37	2004	Куртаа	Р-ліке	250,0					
КМ.1.38	2004	Стры Журавель	Р-ліке	200,0					
КМ.1.39	2004	Зэжк Рэзыліа	Р-ліке	275,0					
КМ.1.40	2004	Каміда	Р-ліке	250,0					
КМ.1.41	2004	Акадэмічна грэбас	Р-ліке	100,0					
КМ.1.42	2005	Вялікелье	Р-ліке	250,0					
КМ.1.43	2005	Перамож 60 рока	Р-ліке	150,0					
КМ.1.44	2005	Бялы	Р-ліке	250,0					
КМ.1.45	2005	Фарны касток	Р-ліке	275,0					
КМ.1.46	2005	Гродно	Р-ліке	275,0					
КМ.1.47	2005	Віналінаск	Р-ліке	275,0					
КМ.1.48	2005	Брест	Р-ліке	70,0					
КМ.1.49	2005	Теніс	Р-ліке	70,0					
КМ.1.50	2005	Вяседа Палочыкін	Р-ліке	70,0					
КМ.1.51	2006	Бордала сваа	Р-ліке	125,0					
КМ.1.52	2006	Гомель	Р-ліке	750,0					
КМ.1.53	2006	Севуа	Р-ліке	250,0					

КМ.1.65
Гліб Мінскі
Ø 32 мм, Міда-нікелевы сплав, 15,6 г, Гурт рыфлены
Р-ліке 75,0

КМ.1.66
Словоны зачыяніні
Ø 32 мм, Міда-нікелевы сплав, 13,2 г, Гурт рыфлены
Р-ліке 75,0

КМ.1.67
А. В. Адаава
Ø 32 мм, Міда-нікелевы сплав, 13,0 г, Гурт рыфлены
Р-ліке 85,0

100 рублів

СМ.100.1	2001	Салігорскыяні	Proof	350,0
СМ.100.2	2001	А. С. Бер	Proof <td>300,0</td>	300,0
СМ.100.3	2001	Землянскі	Proof <td>300,0</td>	300,0
СМ.100.4	2001	Ладзінюв	Proof <td>300,0</td>	300,0
СМ.100.5	2001	Рашля	Proof <td>300,0</td>	300,0
СМ.100.6	2001	Тырстоль	Proof <td>1.000,0</td>	1.000,0
СМ.100.7	2001	Спроцкі	Proof <td>250,0</td>	250,0
СМ.100.8	2001	Вороняво	Proof <td>250,0</td>	250,0
СМ.100.9	2001	Бендэры	Proof <td>700,0</td>	700,0
СМ.100.10	2001	Кіцкіна	Proof <td>250,0</td>	250,0
СМ.100.11	2001	Вал-Адміне	Proof <td>250,0</td>	250,0
СМ.100.12	2001	Зэдуані	Proof <td>250,0</td>	250,0
СМ.100.13	2001	Ваду-Грукулі	Proof <td>250,0</td>	250,0
СМ.100.14	2002	Тырстоль (Пам'янік)	Proof <td>750,0</td>	750,0
СМ.100.15	2002	Тырстоль (Фартыя)	Proof <td>1.250,0</td>	1.250,0
СМ.100.16	2002	Гардоны	Proof <td>550,0</td>	550,0
СМ.100.17	2002	10 рока ПРБ	Proof <td>1.250,0</td>	1.250,0
СМ.100.18	2002	Герб Гісторыя	Proof <td>900,0</td>	900,0
СМ.100.19	2002	Герб Гісторыя	Proof <td>900,0</td>	900,0
СМ.100.20	2003	Герб Бендэры	Proof <td>900,0</td>	900,0
СМ.100.21	2003	ФК Шерф	Proof <td>7.000,0</td>	7.000,0
СМ.100.22	2003	Удла звычайні	Proof <td>2.150,0</td>	2.150,0
СМ.100.23	2004	Косаў	Proof <td>700,0</td>	700,0
СМ.100.24	2004	80 р. дэкадажні	Proof <td>1.500,0</td>	1.500,0
СМ.100.25	2004	Рымштані	Proof <td>300,0</td>	300,0
СМ.100.26	2005	Вяшчара	Proof <td>300,0</td>	300,0
СМ.100.27	2005	Бялаголыні сін	Proof <td>500,0</td>	500,0
СМ.100.28	2005	15 рока ПТР	Proof <td>500,0</td>	500,0
СМ.100.29	2005	15 рока ПТР	Proof <td>500,0</td>	500,0
СМ.100.30	2005	Козері	Proof <td>1.500,0</td>	1.500,0
СМ.100.31	2005	Рыбалі	Proof <td>300,0</td>	300,0
СМ.100.32	2005	Рыбалі	Proof <td>300,0</td>	300,0
СМ.100.33	2005	Овен	Proof <td>300,0</td>	300,0
СМ.100.34	2005	Талець	Proof <td>300,0</td>	300,0
СМ.100.35	2005	Білазючкі	Proof <td>300,0</td>	300,0
СМ.100.36	2005	Лав	Proof <td>300,0</td>	300,0
СМ.100.37	2005	Дэла	Proof <td>300,0</td>	300,0
СМ.100.38	2005	Варі	Proof <td>300,0</td>	300,0
СМ.100.39	2005	Скорпіон	Proof <td>300,0</td>	300,0
СМ.100.40	2005	Стрыць	Proof <td>300,0</td>	300,0
СМ.100.41	2005	10 р. Конскулі	Proof <td>700,0</td>	700,0
СМ.100.42	2005	75 р. Універсітэту	Proof <td>700,0</td>	700,0
СМ.100.43	2005	Тырстольская фортыя	Proof <td>700,0</td>	700,0
СМ.100.44	2006	Бендэрская фортыя	Proof <td>700,0</td>	700,0
СМ.100.45	2006	Рн. Сёдані	Proof <td>300,0</td>	300,0
СМ.100.46	2006	Батон	Proof <td>1.150,0</td>	1.150,0
СМ.100.47	2006	Трамплін	Proof <td>1.850,0</td>	1.850,0
СМ.100.48	2006	Славон	Proof <td>550,0</td>	550,0
СМ.100.49	2006	Рыбніца	Proof <td>1.150,0</td>	1.150,0
СМ.100.50	2006	Фет-Фурнос	Proof <td>350,0</td>	350,0
СМ.100.51	2006	Жар-Піца	Proof <td>350,0</td>	350,0
СМ.100.52	2006	Васок-Тавескі	Proof <td>600,0</td>	600,0
СМ.100.53	2006	Мэхан	Proof <td>500,0</td>	500,0
СМ.100.54	2006	Жук-Олень	Proof <td>1.250,0</td>	1.250,0
СМ.100.55	2006	СК КВІНТ	Proof <td>3.000,0</td>	3.000,0
СМ.100.56	2006	Печаця моша	Proof <td>3.500,0</td>	3.500,0
СМ.100.57	2006	Федар Брусак	Proof <td>600,0</td>	600,0
СМ.100.58	2006	Рыак Кузавенко	Proof <td>600,0</td>	600,0
СМ.100.59	2006	Свідр Біліні	Proof <td>800,0</td>	800,0
СМ.100.60	2006	Антон Головатні	Proof <td>800,0</td>	800,0
СМ.100.61	2007	Рн. Кабына	Proof <td>400,0</td>	400,0
СМ.100.62	2007	Рымандзеў	Proof <td>400,0</td>	400,0
СМ.100.63	2007	Ченгера-Кувіш	Proof <td>800,0</td>	800,0
СМ.100.64	2007		Proof <td>800,0</td>	800,0

СМ.100.65
Герб Рыбніцы
Ø 32 мм, Срібло 925-і пробі, 14,3 г, Гурт гладкі
Proof 350,0

СМ.100.67
Оксана Курчева
Ø 32 мм, Срібло 925-і пробі, 14,3 г, Гурт гладкі
Proof 550,0

СМ.100.68
Павломкі-Гарвешскі Г. А.
Ø 32 мм, Срібло 925-і пробі, 14,3 г, Гурт гладкі
Proof 800,0

СМ.100.69
Павлі П. І.
Ø 32 мм, Срібло 925-і пробі, 14,3 г, Гурт гладкі
Proof 750,0

СМ1.05
Перша спартакіада у МАРСР. «Бігуны»
Ø 32 мм. Срібло 925-ї проби, 14,3 г. Гурт рифлений Proof 600,0

СМ1.06
Перша спартакіада у МАРСР. «Тімаштак»
Ø 32 мм. Срібло 925-ї проби, 14,3 г. Гурт рифлений Proof 600,0

СМ1.07
Перша спартакіада у МАРСР. «Футболіст»
Ø 32 мм. Срібло 925-ї проби, 14,3 г. Гурт рифлений Proof 1.000,0

СМ1.08
Зменшэньц
Ø 32 мм. Срібло 925-ї проби, 14,3 г. Гурт гладкий Proof 550,0

СМ1.09
Остер руський
Ø 32 мм. Срібло 925-ї проби, 14,3 г. Гурт гладкий Proof 750,0

СМ1.10
Пугач
Ø 32 мм. Срібло 925-ї проби, 14,3 г. Гурт гладкий Proof 800,0

СМ1.11
Тюльпан Біберштейна
Ø 32 мм. Срібло 925-ї проби, 14,3 г. Гурт гладкий Proof 700,0

СМ1.12
Вчара
Ø 32 мм. Срібло 925-ї проби, 14,3 г. Гурт гладкий Proof 750,0

КМ1.68
Легенда про бусла
Ø 33 мм. Міцно-нікелевий сплав, 15,6 г. Гурт рифлений P-like 60,0

КМ1.69
Стерлядь
Ø 33 мм. Міцно-нікелевий сплав, 14,4 г. Гуртовий напис P-like 85,0

КМ1.70
З. Азгур
Ø 32 мм. Міцно-нікелевий сплав, 13,0 г. Гурт рифлений P-like 85,0

КМ1.71
В. Дунін-Марцінкевіч
Ø 32 мм. Міцно-нікелевий сплав, 13,0 г. Гурт рифлений P-like 85,0

КМ1.72
Легенда про азуноу
Ø 33 мм. Міцно-нікелевий сплав, 15,6 г. Гурт рифлений P-like 60,0

КМ1.73
Новасіла
Ø 32 мм. Міцно-нікелевий сплав, 14,4 г. Гуртовий напис Proof 60,0

КМ1.74
Птах року
Ø 32 мм. Міцно-нікелевий сплав Proof 60,0

КМ1.75
Ø 32 мм. Міцно-нікелевий сплав Proof 60,0

СРІБНІ МОНЕТИ 1 рубль

СМ106
А. В. Аладава
Ø 32 мм, Срібло 925-ї проби, 1,68 г, Гурт рифлений.
Proof 250,0

СМ107
Соловей звычайны
Ø 32 мм, Срібло 925-ї проби, 1,68 г, Гурт рифлений.
Proof 250,0

СМ108
3. Адыр
Ø 32 мм, Срібло 925-ї проби, 1,68 г, Гурт рифлений.
Proof 210,0

СМ101 1998 Адам Міцкевіч Proof 850,0
СМ102 1999 Габі Габров Proof 750,0
СМ103 1999 Міхась Лынько Proof 850,0
СМ104 2002 Яўр'е Колац Proof 750,0
СМ105 2002 Яно Купала Proof 750,0

СМ109
В. Аудин-Маршкіевы
Ø 32 мм, Срібло 925-ї проби, 1,68 г, Гурт рифлений.
Proof 210,0

5 рублів

СМ151
Великорогий олень
Ø 39 мм, Срібло 925-ї проби, 33,8 г, Гурт рифлений.
Proof 750,0

СМ152
Троноперівий слон
Ø 39 мм, Срібло 925-ї проби, 33,8 г, Гурт рифлений.
Proof 750,0

10 рублів

СМ101
XXI століття - епоха Володів
Ø 32 мм, Срібло 925-ї проби, 14,3 г, Гурт гладкий.
Proof 450,0

СМ102
Перша спартакіада у МАРСР «Аглер»
Ø 32 мм, Срібло 925-ї проби, 14,3 г, Гурт гладкий.
Proof 1,000,0

СМ103
Перша спартакіада у МАРСР «Бігун»
Ø 32 мм, Срібло 925-ї проби, 14,3 г, Гурт гладкий.
Proof 600,0

СМ104
Перша спартакіада у МАРСР «Бігунка»
Ø 32 мм, Срібло 925-ї проби, 14,3 г, Гурт гладкий.
Proof 1,000,0

100 лей

SM.100.1	1996	5 років Незалежності	Proof	1.500,0
SM.100.2	2000	Міхай Емінеску	Proof	700,0
SM.100.3	2000	Штефан Няга	Proof	500,0
SM.100.4	2000	Олександр Добрий	Proof	800,0
SM.100.5	2000	Битва при Висуні	Proof	800,0
SM.100.6	2001	10 років Незалежності	Proof	800,0
SM.100.7	2001	Бурбеста	Proof	2.000,0
SM.100.8	2006	15 років НБМ	Proof	1.250,0
SM.100.9	2006	15 років Незалежності	Proof	2.500,0

SM.100.9

480 років сходження на трон Петра Першого
 Ø 37 мм, Срібло 925-ї проби, 31,3 г, Гурт гладкий

2007

500

Proof

1.500,0

ЗОЛОТІ МОНЕТИ

100 лей

SM.100.1 2004 Штефан Великий Proof 12.500,0

**Придністровська
 Молдавська республіка**
 Самопроголошене у 1992 р. державне
 утворення на території Молдови,
 не визнане жодною країною світу.

КОЛЕКЦІЙНІ МОНЕТИ

25 рублів

KM.25 2000 10 р. утворення ПМР Proof 250,0

50 рублів

KM.50 2000 10 р. утворення ПМР Proof 250,0

СРІВНІ МОНЕТИ

3 рублі

SM.3.1

XXI століття - епоха Володія
 Ø 32 мм, Срібло 925-ї проби з позолотою, 14,3 г, Гурт гладкий

2007

100

Proof

3.500,0

SM.3.2

Суклейська дворова
 Ø 50 мм, Срібло 925-ї проби, 101,5 г, Гурт ріфлений

2007

5

Proof

RARE

20 рублів

SM.20.1	1996	Спортивна гімнастика	Proof	1.350,0
SM.20.2	1996	Художня гімнастика	Proof	1.350,0
SM.20.3	1997	Банківська система	Proof	1.350,0
SM.20.4	1997	Спільнота	Proof	350,0
SM.20.5	1997	День Незалежності	Proof	350,0
SM.20.6	1997	Батлон	Proof	1.500,0
SM.20.7	1997	Хочей	Proof	1.500,0
SM.20.8	1998	Фінансова система	Proof	7.500,0
SM.20.9	1998	Поліцік	Proof	650,0
SM.10.10	1998	Мірський замок	Proof	1.000,0
SM.20.11	1998	Біг з перешкодами	Proof	1.250,0
SM.20.12	1999	Мінськ	Proof	1.010,0
SM.20.13	1999	Борислібська церква	Proof	600,0
SM.20.14	1999	Православ'є	Proof	550,0
SM.20.15	1999	Католицизм	Proof	550,0
SM.20.16	2000	Церква в Синючихах	Proof	600,0
SM.20.17	2000	Вітебськ	Proof	600,0
SM.20.18	2000	Станей 2000	Proof	1.250,0
SM.20.19	2001	Євроспейс Полоцка	Proof	2.000,0
SM.10.20	2001	Батлон	Proof	250,0
SM.20.21	2001	Зубр	Proof	2.000,0
SM.20.22	2001	Кам'янецька вежа	Proof	650,0
SM.20.23	2001	Фростайм	Proof	500,0
SM.20.24	2002	Бобер	Proof	1.250,0
SM.20.25	2002	Бурні ведмідь	Proof	500,0
SM.20.26	2002	80 р. Бєларусьбанку	Proof	1.250,0
SM.20.27	2002	Футбол, 2006	Proof	350,0
SM.20.28	2002	Інат Доменко	Proof	2.100,0
SM.20.29	2003	Штовхання ладя	Proof	210,0
SM.10.30	2003	Лебідь-шіпун	Proof	1.250,0
SM.20.31	2003	Чайка-німун	Proof	1.100,0
SM.20.32	2003	Вільна боротьба	Proof	550,0
SM.20.33	2003	Церква в Полощку	Proof	500,0
SM.20.34	2004	Брестська фортеця	Proof	450,0
SM.20.35	2004	Жертовний фашизму	Proof	450,0
SM.20.36	2004	Партизани	Proof	450,0
SM.20.37	2004	Вояк	Proof	450,0
SM.20.38	2004	Могильов	Proof	550,0
SM.20.39	2004	Купала	Proof	3.500,0
SM.10.40	2004	Сірни журавель	Proof	800,0
SM.20.41	2004	Замок Радылівіч	Proof	550,0
SM.20.42	2004	Профспілковий рух	Proof	1.000,0
SM.20.43	2004	Комлаа	Proof	1.400,0
SM.20.44	2004	Академічна гребля	Proof	250,0
SM.20.45	2005	Сілічка королева	Proof	300,0
SM.20.46	2005	Велмадзь	Proof	1.250,0
SM.20.47	2005	1945-2005 (Перемога)	Proof	250,0
SM.20.48	2005	Хочей	Proof	200,0
SM.10.50	2005	Маленький принц	Proof	300,0
SM.20.51	2005	Балет	Proof	1.000,0
SM.20.52	2005	Симон Музіка	Proof	300,0
SM.20.53	2005	Фарин постел	Proof	550,0
SM.20.54	2005	Годло	Proof	700,0
SM.20.55	2005	Вайжавіськ	Proof	650,0
SM.20.56	2005	Брест	Proof	650,0
SM.20.57	2005	Кам'яна вапна	Proof	300,0
SM.20.58	2005	Теніс	Proof	250,0
SM.20.59	2006	Васлав Полоцкіий	Proof	200,0
SM.10.60	2006	Чемпіонат світу	Proof	350,0
SM.20.61	2006	Бородача сова	Proof	300,0
SM.20.62	2006	Дванадцять місяців	Proof	250,0
		Гомель	Proof	1.750,0
		Семужа	Proof	800,0

SM.20.63	2006	Весілля	Proof	450,0
SM.20.64	2006	Софія Гальшанська	Proof	300,0
SM.20.65	2006	Норія	Proof	350,0
SM.20.66	2006	СНА, 15 років	Proof	300,0
SM.20.67	2006	РІЦ «СМІН»	Proof	300,0
SM.20.68	2006	«Дуга Струве»	Proof	350,0
SM.20.69	2006	Лета злетіла»	Proof	350,0
SM.20.70	2006	Тисяча і одна ніч	Proof	300,0
SM.20.71	2006	Раталаод, Полоцкіий	Proof	250,0
SM.20.72	2007	Велоспорт	Proof	300,0
SM.20.73	2007	Віолурсь - Кітай	Proof	550,0
SM.20.74	2007	Масляна	Proof	700,0
SM.20.75	2007	Напалеон Ордя	Proof	250,0

SM.20.77

Гліб Мінськіий

Ø 38,61 мм, Срібло 925-ї проби, 33,8 г, Гуртовий наліс

2007

250,0

SM.20.78

Легенда про бусла

Ø 38,61 мм, Срібло 925-ї проби, 33,6 г, Гурт ріфлений

2007

5.000

250,0

Присли Аліса у Амвонжніні країні
 2007 20000 Цис. 250,0

Аліса у Задзеркаллі
 2007 20000 Цис. 250,0

Білюрський балет
 2007 10000 Proof 300,0

Вояк
 2007 7000 Proof 750,0

Вояки
 2007 7000 Proof 600,0

Стерва
 2007 5000 Proof 300,0

Білюрський балет
 2007 99 Proof 65.000,0

МОЛДОВА

КОЛЕКЦІЙНІ МОНЕТИ

10 лей

СРІБНІ МОНЕТИ

10 лей

КМ.10.1	2003	Свято вина	Proof	150,0
КМ.10.2	2005	Чемпіонат з шахів	Proof	800,0
СМ.10.1	2001	Дана кішка	Proof	700,0
СМ.10.2	2001	Зелений дятел	Proof	700,0
СМ.10.3	2003	Європейська норка	Proof	800,0
СМ.10.4	2003	Чорний лелека	Proof	800,0
СМ.10.5	2004	Вольна учніца	Proof	1.250,0
СМ.10.6	2005	Орел королівський	Proof	700,0
СМ.10.7	2006	Аюф	Proof	700,0
СМ.50.12	2000	Жапа	Proof	300,0
СМ.50.13	2000	Нова Наму	Proof	300,0
СМ.50.14	2000	Речура	Proof	300,0
СМ.50.15	2000	Ряб	Proof	300,0
СМ.50.16	2000	Сахарпа	Proof	1.000,0
СМ.50.17	2000	Сурчєнь	Proof	300,0
СМ.50.18	2000	Табєра	Proof	300,0
СМ.50.19	2000	Чирєнєшт	Proof	300,0
СМ.50.20	2000	Верзєрєшт	Proof	300,0
СМ.50.21	2001	К. Брїнкушт	Proof	700,0
СМ.50.22	2001	В. Олександрї	Proof	600,0
СМ.50.23	2003	М. Костї	Proof	800,0
СМ.50.24	2003	Д. Кантемір	Proof	1.000,0
СМ.50.25	2004	Д. Досєфї	Proof	800,0
СМ.50.26	2005	Г. Урєчє	Proof	750,0
СМ.50.27	2006	О. Дунїч	Proof	700,0

Червона книга. Ховрашок звичайний
 2007 500 Proof 1.250,0

50 лей

СМ.50.1	2000	Кук	Proof	300,0
СМ.50.2	2000	Калєрашїлена	Proof	300,0
СМ.50.3	2000	Катрїна	Proof	1.250,0
СМ.50.4	2000	Кондіє	Proof	300,0
СМ.50.5	2000	Курїшєвоєна	Proof	300,0
СМ.50.6	2000	Аєбрудає	Proof	300,0
СМ.50.7	2000	Фруєаса	Proof	300,0
СМ.50.8	2000	Хїжєу	Proof	300,0
СМ.50.9	2000	Хїрєбєцє	Proof	300,0
СМ.50.10	2000	Хїрєжуєа	Proof	300,0
СМ.50.11	2000	Хїрєє	Proof	300,0
СМ.50.28	2007	Мїрєполїт Варєлам	Proof	800,0
СМ.50.29	2007	Гонєрєнє мїєгєєштє	Proof	800,0

Мїрєполїт Варєлам
 2007 500 Proof 800,0

Гонєрєнє мїєгєєштє
 2007 500 Proof 800,0

ЗОЛОТІ МОНЕТИ

1 рубль

ЗМ.1.1 1996 50 років ООН Proof 20.000,0

10 рублів

ЗМ.10.1 2005 Білоруський балет Proof 300,0
 ЗМ.10.2 2006 Білоруський балет Proof 300,0

ЗМ.10.3

Білоруський балет

ЗМ.10.3 2007 13,9 мм. Золото 999-ї проби, 1,24 г. Гурт рифлений Proof 25.000

50 рублів

ЗМ.50.1 1996 Спортивна гімнастика Proof 7.000,0
 ЗМ.50.2 1996 Художня гімнастика Proof 7.000,0
 ЗМ.50.3 1997 Батлон Proof 8.000,0
 ЗМ.50.4 1997 Хоккей Proof 8.000,0
 ЗМ.50.5 1998 Біг з перешкодами Proof 6.000,0
 ЗМ.50.6 2002 Лис Proof 6.000,0
 ЗМ.50.7 2006 Соки-салсан Proof 3.500,0
 ЗМ.50.8 2006 Зубр Proof 1.750,0
 ЗМ.50.9 2006 Бобер Proof 1.600,0
 ЗМ.50.10 2006 Лебідь-шипун Proof 1.600,0
 ЗМ.50.11 2006 Чайка-кликун Proof 1.600,0
 ЗМ.50.12 2006 Срий журавель Proof 1.600,0

ЗМ.50.13

Вовк

ЗМ.50.13 2007 25,0 мм. Золото 999-ї проби, 7,79 г. Очі вовка – діаманти. Гурт рифлений Proof 3.500,0

100 рублів

ЗМ.100.1 2007 Білорусь - Китай Proof 5.100,0

200 рублів

ЗМ.200.1 2005 Білоруський балет Proof 7.500,0
 ЗМ.200.2 2006 РТЦ «Січчэ» Proof 6.500,0
 ЗМ.200.3 2006 Білоруський балет Proof 7.000,0

ЗМ.200.4

Білоруський балет

ЗМ.200.4 2007 40,0 мм. Золото 999-ї проби, 31,1 г Proof 7.500,0

1000 рублів

ЗМ.1000.1

Білоруський балет

ЗМ.1000.1 2006 65,0 мм. Золото 999-ї проби, 155,5 г. Гурт рифлений Proof 55.000,0

СМ.20.85

Міжнародний полярний рік

СМ.20.85 2007 38,61 мм. Срібло 925-ї проби, 31,2 г. Гурт рифлений Proof 350,0

СМ.20.86

Легенда про Зозулю

СМ.20.86 2008 38,61 мм. Срібло 925-ї проби, 33,6 г. Гурт рифлений Proof 250,0

СМ.50.1 2005

50 рублів

СМ.50.1 2005 Перемога 60 років Proof 600,0

100 рублів

СМ.100.1 2003 Білоруський балет Proof 3.500,0

1000 рублів

СМ.1000.1 1999

Афінські Олімпійські ігри

СМ.1000.1 1999 Афінські Олімпійські ігри Proof 10.000,0

СМ.1000.2 2006

Лета алетина

СМ.1000.2 2006 Лета алетина Proof 4.500,0

СМ.1000.3
 Хрест Ефрасіні Палюцкай
 Ø 100 мм, Сібло 999-й пробы, 1000,00 г
 1.000 2007 Proof 15.000,0

СМ.1000.4
 Біялорускія балет
 Ø 100 мм, Сібло 999-й пробы, 1000,00 г
 1.000 2007 Proof 17.500,0

Нагороди Спілки офіцерів України

Володимир Лазаренко (Київ)

Дана публікація ґрунтується на архівних матеріалах Спілки офіцерів України та особистих дослідженнях автора з описуванням різновидів нагород за способом штампування.

Автор вдячний Сергію Грабу за матеріали, надані для публікації.

Громадську організацію, Спілку офіцерів України було створено під час проведення першого її з'їзду 27–28 липня 1991 р., що відбувся в актовому залі Будинку вчителя. На альтернативній основі було обрано голову – народного депутата СРСР, полковника Вілена Мартиросяна. З перших днів свого створення Спілка активно включилась у боротьбу за здійснення суверенітету України проти спроби перевороту з боку ГКЧП. Неоціненний внесок у створення Спілки офіцерів України зробив відомий політик В'ячеслав Чорновіл.

Після першого з'їзду Спілки офіцерів України у цьому самому році були утворені первинні організації Спілки і за межами України: в Азербайджані, Грузії, Казахстані, Киргизії, Росії Туркменістані, Естонії, Узбекистані, а в 1992 р. – у Вірменії та Молдові. Офіційно громадську організацію Спілку офіцерів України було зареєстровано у Міністерстві юстиції України лише 22 жовтня 1991 р. З метою підняття авторитету і значущості всеукраїнського громадсько-патріотичного об'єднання Спілки офіцерів України було запропоновано у жовтні 1991 р. до другого з'їзду Спілки офіцерів України затвердити знак Спілки.

Було виготовлено два типи знаків.

1-й тип виготовлено з алюмінію.

Кольорову гаму виконано з фарби та лаку. Виготовлено 4000 шт. Вручався всім членам Спілки як знак приналежності до організації.

2-й тип – з латуні з анодуванням.

Кольорову гаму виготовлено з гарячої емалі. Виготовлено 200 шт. Вручався лише колишнім делегатам першого з'їзду Спілки офіцерів України.

Розмір знака обох типів 37x28 мм. Знак кріпився на наколці. На військовій формі під час носіння розміщується з правої сторони нижче державних та відомчих нагород.

Спілка офіцерів України зробила великий внесок у розвиток військової концепції, доктрини військового законодавства України, що стало

юридичною основою для створення Військових сил України. Під тиском національно-демократичних сил Леонід Кравчук призначив 6 квітня 1992 р. контр-адмірала Бориса Кожина командуючим ВМС України.

На шостому з'їзді Спілки офіцерів України, що відбувся 11 червня 1994 р., головою організації було обрано полковника, народного депутата України В'ячеслава Білоуса, його заступником – полковника запасу Володимира Саладяка.

В. Саладяком у травні 1996 р. до п'ятирічного ювілею організації було розроблено медаль «5 років Спілці офіцерів України / Офіцерський хрест з мечами», що являла собою рівнораменний хрест з мечами між раменами. Зліва направо на раменах Хреста аббревіатура «СОУ» та рік заснування «1991». У центрі хреста синій щит, на якому зображено стилізований знак тризуба золотистого кольору. На зворотному боці хреста по центру у два рядки розміщено напис: «ЗА УКРАЇНУ / ЗА ЇЇ ВОЛЮ». Хрест за допомогою кільця кріпиться до чотирикутної колодки з триколіровою стрічкою: в центрі синя смужка завширшки 11 мм, з її боків розміщено жовті смужки завширшки 6 мм кожна, по краях стрічки розміщено зелені смужки завширшки 6 мм кожна.

В. Саладяком, який був відповідальним за виготовлення медалі, на ім'я директора Полтавського експериментального заводу «Динамо» П. С. Марчука терміново було направлено рисунок та описування хреста з проханням про проведення калькуляції та встановлення ціни за партію у 200 шт. та виготовлення їх до 10 липня 1996 р. Згідно з договором від 14 червня 1996 р. Полтавським заводом було виготовлено 300 шт. за ціною 375000 грн. за всю партію.

Серед нагороджених медаллю: контр-адмірал Борис Кожин, генерал-майор Петро Мельник; полковники П. Костюк, А. В. Максимюк, А. Шамрило; підполковники В. Васильченко, В. П. Скрипиць.; майори В. Д. Босовський, І. О. Вверешко; старший лейтенант В. М. Мазанов. Нагородженому разом

із хрестом вручалоя посвідчення встановленого зразка (розробник В. Саладяк), що являло собою книжку з цупкого глянцевого білого паперу. На лицьовій стороні посвідчення у верхній частині розміщено напис у два рядки: СПІЛКА ОФІЦЕРІВ УКРАЇНИ, у центрі напис ПОСВІДЧЕННЯ, під ним напис у два рядки: до відзнаки «Офіцерський Хрест з Мечами». На першій сторінці посвідчення розміщено кольорове зображення хреста. На другій сторінці у верхній її частині залишено місце для написання прізвища, ім'я, по батькові нагороджуваного. Нижче – текст у чотири рядки: «У відповідності з рішенням Проводу Спілки офіцерів України від 18 липня 1996 р. нагороджений відзнакою», нижче – «Офіцерський Хрест з Мечами». У нижній частині розміщено текст у три рядки «Голова Спілки офіцерів України, народний депутат України, полковник В. Білоус» та « » 199 р.

До 10-річного ювілею організації в 2001 р. було затверджено медаль «10 років СОУ». Діаметр медалі 40 мм. Виготовлена з латуні з анодуванням та використанням гарячої емалі. Для медалі використана чотирикутна колодка із стрічкою від державної медалі «За відзнаку у службі» III ступеня. Медаль у кількості 300 шт. була виготовлена Київським ювелірним заводом у 2001 р. Медаль вручалася згідно

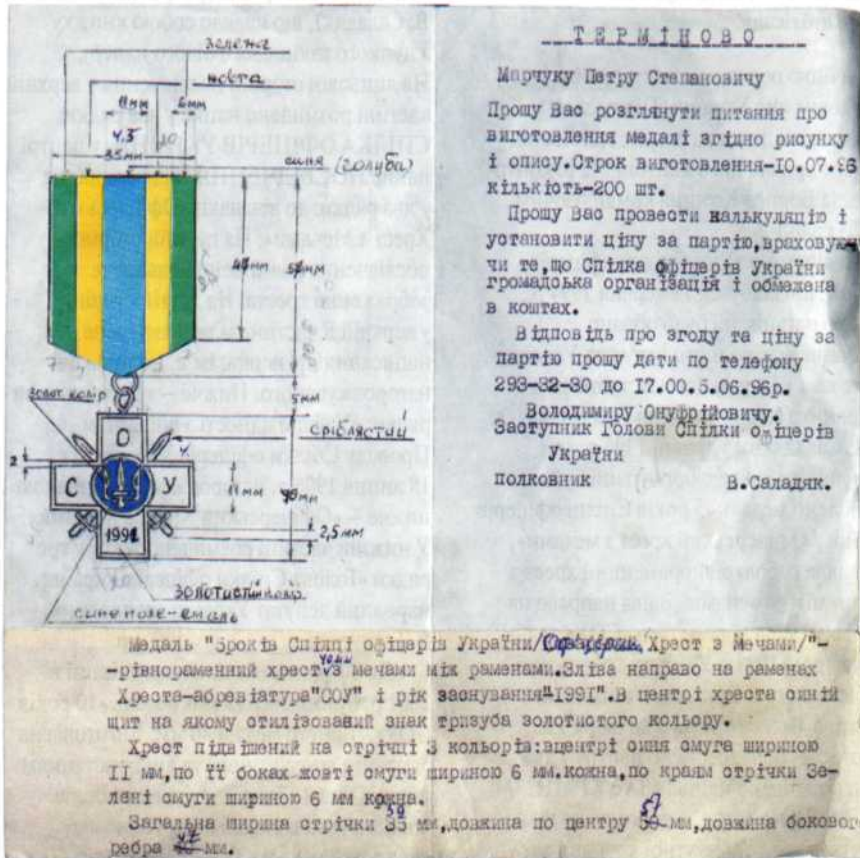

Значок Спілки офіцерів України, випущений у 2001 р. до 10-ї річниці СООУ. Діаметр – 23 мм, кріплення – шпилька. Алюміній, фарба, лак. Випущено приблизно 1000 шт.

Знак Спілки офіцерів України (1-й та 2-й туну)

Проект листа на виготовлення медаль «5 років Спілки офіцерів України / Офіцерський Хрест з Мечами»

Медаль «5 років Спілки офіцерів України / Офіцерський Хрест з Мечами»

з рішенням виконавчого комітету Спілки офіцерів України з 2001 по 2003 р.

До 15-річного ювілею створення Спілки офіцерів України у 2006 р. С. О. Грабом та В. І. Макаренком була розроблена нагорода «Хрест Заслуги Спілки офіцерів України». Нагорода виготовлена у Києві фірмою «Горант». Хрест виготовлено з латуні з позолотою, складається з двох елементів – схрещених мечів та медальйона, на якому використано фарбу та лак. На хресті – холодна емаль.

Виготовлялися знаки двома випусками.

1-й випуск у 2006 р. з порядковими номерами від 001 до 300.

2-й випуск у 2007 р. з порядковими номерами від 301 до 500.

Нагородження хрестами відбувалося згідно з рішенням Виконавчого комітету Спілки офіцерів України. «Хрестом Заслуги Спілки офіцерів України» за № 001 посмертно нагороджено В'ячеслава Чорновола, за № 002 нагороджено Президента України Віктора Юшенка, за № 003 – колишнього міністра іноземних справ Б. І. Тарасюка. Станом на 1 січня 2008 р. вручено близько 400 хрестів. На військовій формі під час носіння розміщується з лівого боку нижче державних та відомчих нагород.

У 2007 р. Виконавчим комітетом Спілки офіцерів України було ухвалено рішення про затвердження «Хреста Заслуги Спілки офіцерів України» у трьох ступенях як постійної нагороди Спілки. Хрест Заслуги випуску 2006–2007 рр. є Хрестом Заслуги III ступеня. II ступінь Хреста Заслуги виготовлено з білого металу (нікелювання), по середині стрічки розміщено дві жовті смужки. Хрест Заслуги I ступеня виготовлено із латуні з позолотою, посередині стрічки розміщено одну широку жовту смужку. Хрест Заслуги I та II ступенів станом на 1 січня 2008 р. не виготовляли. Виготовлення планується у 2008 р.

Проект посвідчення до медалі «5 років Спілки офіцерів України / Офіцерський Хрест з Мечами»

Посвідчення до медалі «5 років Спілки офіцерів України / Офіцерський Хрест з Мечами»

«Хрест Заслуги Спілки офіцерів України»

Медаль «10 років СОУ»

Правда та легенда

медальєрної серії, що представляє польських королів, відкарбованої за часів Станіслава Августа

Скорочений, виправлений та доповнений текст реферату міжнародної конференції, організованої Львівським національним університетом імені Івана Франка у травні 2004 р. (Грошовий обіг і банківська справа в Україні – минуле та сучасність. – Львів, 2005. – С. 258–272).

Серед польських медалей часів Станіслава Августа (1764–1795) до найвідоміших належить серія, присвячена так званій королівській сюїті, на якій – портрети правителів. Вона є переробленою версією 22 яскравих живописних королівських портретів Марчелло Баччіареллі з Мармурової кімнати Королівського замку у Варшаві, до якої додано медаль із зображенням Станіслава Лещинського (1697–1733). Обидві серії відкриває Болеслав Хоробрий (992–1025), за ним іде Владислав Локетек (1306–1333) та наступні короновані особи, а закінчує серію Август III (1733–1763).

Знання про цю серію до цього часу були поверхневими, що незмінно повторювалися у лаконічному скороченні компендіумами історії усіх польських медалей [1–6]. Створення цієї медальєрної серії свідчить про догоджання смакам епохи, а особливо смакам королівських колекціонерів.

Це була тогочасна європейська мода, що була зіграна з історичними трендами у мистецтві XVIII ст., і одночасно, особливо у Польщі, служила легітимізації монарха, який володарював.

Медальєрна серія, що представляє польських монархів, містить значне багатство проблематики, яку можна поділити на теми:

- ідейне значення таких серій;
- зв'язок із програмою декорування варшавського Королівського замку;
- іконографічні першообрази;
- авторство текстів;
- час створення медалей;
- доля «золотої серії» і ширше – королівської колекції; наслідування цієї серії у XIX ст.

22 яскравих портрети Мармурової кімнати Королівського замку (а, отже, і медалі) віддають честь і данину захопленню попередниками Станіслава Августа і виражають власні амбіції короля – адже головне місце у колі монархів

займає багатократно, більше, ніж останні, зображення тогочасного правителя у коронаційному вбранні. Може бути, і медальєрну серію мала закінчувати більш вагома медаль з портретом Станіслава Августа (збереглися лише одностороннє відображення у сріблі великої медалі з величним погрудним зображенням Станіслава Августа і модель з воску, виконана Якобом Рейхелем).

Як і більшість художніх замкових рішень, медальєрна серія була створена за особистою ініціативою і за безпосередньою участю короля, естета та ерудита, у затвердженні як портретних зображень, так і змісту написів. Проте слід відкинути занадто просту уяву про королівську руку, що писала легенди для медалей. Увагу слід звернути на коло істориків, зібраних навколо правителя, а особливо на істориків Адама Нарушевича (1733–1796) та Яна Христіана Альбертранді (1731–1808). Аналіз трьох текстів-написів до семи статуй королів у Сенаторській кімнаті Замку 1765 р. та написів на зворотній стороні яскравих портретів Баччіареллі у Мармуровій кімнаті, оди Адама Нарушевича «На мармурову кімнату...» («Na Pokoj marmurowy...») 1771 р. та порівняння їх з текстами на медах, найбільшими, які описують діяння королів, що нерідко оцінюють правління в цілому або характерологічні риси монарха, вказують на авторство Нарушевича, мабуть, доповнене Альбертранді. Проте, за збереженими актами, король, безсумнівно, власноруч робив виправлення у написах для медалей.

Значно розходяться думки авторів відносно часу створення медалей. Картини Баччіареллі для Мармурової кімнати у варшавському Королівському замку були написані у 1768–1771 рр., що визначає *post quem* для недатованої медальєрної серії. Це визначають підписи королівських медальєрів – Яна

■ *Марта Менцлевська (Варшава)*

Філіпа Хольцхойзера (1741?–1792) на 11 медах і на решті 12 – Якоба Рейхеля (1746–1801). Хольцхойзер помер у серпні 1792 р., залишивши 11 закінчених медалей. Рахунки Хольцхойзера, що збереглися, обґрунтовують дату 1791 р. як момент початку роботи над серією, через 20 років після облаштування Мармурової кімнати. Це підтверджує записка королю Я. Ф. Хольцхойзера від 20.05.1791 р. про виготовлення штемпелів для медалей із зображеннями Вацлава, Владислава Локетка та Казимира Великого [7]. Час завершення серії датувався зовсім помилково 1793 р. або, останнім часом, 1796 р. [8, 9].

Тим часом, опубліковані недавно чи ті, що знаходяться в архіві, але невідомі до сьогодні, документи вказують, що останні медалі було відкарбовано у 1797 або 1798 р., оскільки у лютому 1797 р. король прохав виготовити ще п'ять медалей [10]. Не виключено, що король не побачив цих останніх медалей (до цих п'яти була додана медаль із Станіславом Лещинським), адже Станіслав Август помер у Петербурзі у лютому 1798 р. Чи випадково до серії була додана медаль із зображенням короля Лещинського, який, будучи вигнаний з країни, віддав корону і залишився на чужині?

23 медалі серії відповідно до схеми карбування інших медалей, які були замовлені королем, мають існувати у версіях: золотій, срібній та бронзовій. Безсумнівно, найцікавішою є історія золотої серії, що вплетена в історію королівської нумізматичної колекції.

Доля цієї «Золотої серії» дуже заплутана, і, відчуваючи найбільшу зацікавленість, автор дочекалася кількох невеликих робіт, які, проте, більше говорять про долю королівської колекції, ніж про саму колекцію [11, 12].

На жаль, слід відкинути традиційне переконання, що вся королівська серія, карбована у золоті, існувала в одному екземплярі, що призначався

для королівських рук. Згідно з нашими сьогоденними знаннями, у публічних зібраннях знаходяться лише 20 (19?) золотих медалей королівської серії у Національному музеї історії України в Києві та по одній в Національному музеї у Варшаві і в Королівському замку у Варшаві. Проте взагалі нема відомостей про те, що десь існують золоті медалі трьох останніх королів – Августа II, Августа III та Станіслава Лещинського. 20 золотих медалей із зображеннями королів за нововідкритими документами у 1809 р. виявлені як дар Мартина Бадени [13]. Доведено, що ці медалі, напевно, не були «врятовані від переплавлення» на Варшавському монетному дворі під час повстання Костюшко у 1794 р. Т. Чацьким [14]. Для потреб війська король віддав тоді золоті медалі-нагороди «Merentibus» та «Pro fide, lege et grege» [15].

Золоті медалі серії, пожертвовані Мартином Бадені, були вилучені з Кременецького ліцею для Києва у 1834 р. разом з усіма колекціями інших польських шкіл, конфіскованими російською владою після листопадового повстання 1830–1831 рр.

Заснована на базі школи в 1805 р. Тадеушем Чацьким (1765–1813) Кременецька (Волинська) гімназія з самого початку була наділена зібранням книг і нумізматичною колекцією, що залишилися після смерті короля Станіслава Августа [16–18]. Їх купив Тадеуш Чацький на кошти фонду громадських внесків Волині для потреб нової школи. Протягом майже 30 років існування Волинського ліцею (1805–1833) нумізматична колекція значно збільшилася завдяки даруванням громадян. Після конфіскації колекція потрапила до нового Університету імені св. Володимира у Києві, звідки пізніше була перенесена до Музею у Києві, де і знаходиться до сьогодні [19–23].

Оригінальні медалі, карбовані на Варшавському монетному дворі у медальєрному матеріалі (золото, срібло, бронза), сьогодні зустрічаються рідко (на Варшавському монетному дворі збереглися майже всі штемпелі для цих медалей). Слід згадати, що в Ермітажі у Петербурзі збереглося 12 моделей з воску королівських портретів цієї серії, виготовлених Якобом Рейхелем.

Слава цих медалей як пам'яток прекрасного минулого народилася з моменту втрати незалежності Польщі. Медалі королівської серії, які, вочевидь,

не підпадали під цензуру, вірно копіювалися або перероблювалися у медальйони, відлиті у бронзі, олові, латуні, чавуні протягом усього XIX ст. і на початку XX ст. [24–26].

Список літератури

1. **Гумовский М.** Медали польские. – Варшава, 1925. – С. 120, 123.

2. **Венек А.** История медальерного искусства в Польше. Изд. 2. – Краков, 1989. – С. 99–100.

3. **Стшалковский.** Медальеры Варшавского монетного двора // Медальерное искусство и фалеристика. Спец. издание. [По случаю 225-летнего юбилея Варшавского монетного двора]. – Варшава, 1991. – С. 13–17.

4. **Сюнта** медалей с портретами королей Польши // Лудский нумизматик, 1968. – С. 14–15.

5. **Нумизматическая** коллекция Станислава Августа Понятовского. // Бюлетин нумизматичны. – 1973. – № 5. – С. 81–84.

6. **Рапницкая Д.** Сонм польских королей. Цикл 23 медалей, отчеканенных по заказу Станислава Августа // Портреты польских особ, находящиеся в комнатах и Галерее Двораца Вилянув. Каталог. – Варшава, 1967. – С. 355–364.

7. **Венек А.** Ян Филипп Хольцхойзер (1741–1792) придворный медальер короля Станислава Августа Понятовского. Варшава, 1993. – С. 13.

8. **Курнатовский М. Ч. 1.** Медали и жетоны // Нумизматические записки (Краков). – 1885. – № 3. – С. 36–37.

9. **История** польских медалей и монет при Его Королевском Величестве Станиславе Августе... (Рукописный вариант

Портрет Станіслава Лещинського (1697–1733) роботи Х. Вейгеля 1726 г. на мезотипті. Національна бібліотека у Варшаві.

на немецком языке). – Варшава, 1797. (Из коллекции Э. Гуттен-Чапского).

10. **Инструкция** короля для Кицкого из Гродно 12 февраля 1797. – Архив старинных актов в Варшаве. Архив князя Юзефа Понятовского, ш. 316, к. 136–138.

11. **Гриневич Л. П.** Серия золотых медалей із зібрання Музею історичних коштовностей України // Музейні читання. Тези доповідей наукової конференції Музею історичних коштовностей України – філіалу Національного музею історії України. Грудень 1993 р. – Київ, 1995. – С. 39–42.

12. **Золоті** медалі Станіслава Августа Понятовського у зібранні Музею історичних коштовностей України // Беларусь, Литва, Польша, Украина. Общая история денег. – Варшава, 1996. – С. 77–80.

13. **Центральний** державний історичний архів України. Київ, Ф. 710, оп. 2/1, д. 17.

14. **Чацкий Т.** О монетном деле в Польше и Литве для учеников Волинской гимназии. – Краков, 1835. Познань, 1845. – С. 369.

Срібна медаль з портретом Станіслава Лещинського.
Королівський замок у Варшаві. Діаметр 45 мм.

Відливки медальєй з портретами Августа II та Августа III.
Королівський замок у Варшаві. Діаметр 44,5 мм.

Мармурова кімната. Королівський замок у Варшаві.

Штемпель до реверсу медалі Казимира IV Ягелончика.
Зберігається на Варшавському монетному дворі.

Моделі з воску медалей Сигізмунда I, Станіслава Августа,
Августа III та Ядвіги. Діаметр 108 та 112 мм відповідно.
Репродукція Якоба Рейхеля. Санкт-Петербург, Ермітаж.

Серія з 20 золотих медалей. Діаметр 45 мм. Національний музей історії України.

15. **Рябинин Е.** Корреспонденция короля с начальником во время восстания 1794 г. // Пшегленд историчны. – 1914. – Т. 3. – С. 361–362.

16. **Колендо Е.** Исследования по истории и нумизматике. Коллекция в Кременце. – Археология, 1969. – С. 92–106.

17. **Древний мир и варвары.** – Варшава, 1998. – 143–158.

18. **Менцлевская М.** О заработавшихся хранителях и ленивых канцеляристах (к вопросу об истории нумизматической коллекции Станислава Августа // Книга памяти профессора Анджея Роттермунда по случаю шестидесятой годовщины со дня рождения от друзей, коллег и сотрудников. – Варшава, 2001. – С. 381–385.

19. **Гарбуз Б.** Музей нумизматики // Київська старовина. – 1993. – № 4. – С. 88–92.

20. **Гарбуз Б.** Нумизматическая коллекция Национального музея истории Украины // Всероссийская нумизматическая конференция. 6–8 апреля 1994 г. Тезисы докладов. – С.-Петербург, 1994. С. 72–75.

21. **Garbus B. i Striżakova N.** Pol'skije monety v Nacional'nom Muzeje Ukrainy (isto-gija i stan kolekciji) // Białoruś, Litwa, Polska, Ukraina. Wspólne dzieje pieniądza. – Warszawa, 1996. – С. 21–30.

22. **Яужева-Омельяничук Р.** До історії Київського мінткабінету та його ролі у формуванні колекції НМІУ (за архівними матеріалами) // Шляхи становлення Національного музею історії України: від першовитоків до сьогодення. Тематичний збірник наукових праць. – Київ, 1994. – С. 52–61.

23. **Яужева-Омельяничук Р.** Київський мінткабінет і літописи // Українська нумизматика і боністика. – 2000. – № 1. – С. 64–76.

24. **Яворский Ф.** Медальоны польские. Коллекцию семьи Пишибыславских описал... – Львов, 1910.

25. **Уминьский П.** Медали польские или имеющие отношение к Польше, а также медали знаменитых поляков и людей заслуженных для Польши в собрании ... – Краков, 1885.

26. **Дубровская М., Султан А.** Художественное ремесло Минтеров 1828–1881. – Варшава, 1987. – С. 100–101.

Памятная символика русской и украинской эмиграции

Александр Брынов (Николаев)

Сравнительно недавно вышла в свет небольшая по объему, но весьма значительная по своей актуальности и содержанию книга доктора исторических наук А. В. О कोरोкова*, отпечатанная в Венгрии. Указанная книга содержит большой объем сведений о знаковой символике русской эмиграции.

Эта символика до сих пор остается практически неизвестной большинству не только любителей истории, но и специалистам-фалеристам. Названная книга восполняет большой пробел в нашей истории. К чести серьезных специалистов необходимо также заметить, что ранее выходили отдельные работы по знакам и иной символике русской эмиграции. Кроме Александра О कोरोкова, некоторые знаки и жетоны эмигрантских организаций и объединений (насколько автору настоящей статьи это известно) приводили в своих работах Александр Кузнецов и Виталий Доценко (последний в работах совместно с Анатолием Бойновичем). Но особенно в среде специалистов-фалеристов по этой тематике мы бы выделили Михаила Селиванова, который в журнале «Антиквариат, предметы искусства и коллекционирования» впервые опубликовал немало таких знаков и жетонов.

Тем не менее, как нам кажется, данная тема еще далека от своего завершения. Автору настоящей статьи встречались знаки и жетоны, без сомнения, принадлежавшие эмигрантским организациям, но атрибуция которых вызывает у нас вопросы. Не смогли мы найти ответов ни у Михаила Селиванова, ни у Александра О कोरोкова. Несмотря на значительный объем информации, приводимой А. В. О कोरोковым, как оказалось, многие знаки, жетоны и другие предметы, вышедшие в эмигрантской среде, не попали в поле зрения и изучения.

Настоящая статья является некоторым дополнением и восполнением пробелов

к книге А. В. О कोरोкова и к работам других вышеуказанных лиц. Настоящая статья является скромной попыткой восполнить ряд пробелов в русской и украинской зарубежной фалеристике. Автор попытается не дублировать, не повторяться и не заимствовать ранее опубликованную информацию и сведения, лишь в некоторых необходимых случаях мы будем делать ссылки на ранее опубликованную литературу.

Настоящая статья логически делится на три части. Первая часть посвящена знакам и жетонам русского послереволюционного зарубежья, вторая – символике украинского послереволюционного зарубежья (к сожалению, очень небольшая часть) и в третьей части нами рассматриваются новоделы, или, проще говоря, подделки знаков русских эмигрантских объединений.

Жетон Корниловского ударного полка

Впервые корниловские жетоны начали изготавливаться в годы гражданской войны после второго кубанского похода. На рис. 1 для сравнения приводится жетон, изготовленный предположительно в Новочеркасске в 1919 г., серебро 84-й пробы (данный жетон несколько лет тому назад был продан на одном из аукционов в Германии). Позднее, уже в эмиграции, был произведен дополнительный выпуск аналогичных жетонов уже иного, более эстетичного, по нашему мнению, дизайна. Один из таких жетонов в 2008 году предлагался к продаже на московском аукционе «Гелос» (рис. 2) под наименованием «Жетон «Корниловцы 1917–18 гг.» На оборотной стороне этого жетона (назовем его – московский жетон) находится вырезанный и залитый разноцветной эмалью стилизованный вензель из двух букв «РХ». Московский жетон, как сообщалось организаторами

* О कोरोков А. В. Знаки русской эмиграции 1920–1990. – Collector's book, 2005.

аукциона, был изготовлен неизвестной мастерской Западной Европы в начале XX в. Он из бронзы, посеребрен. Вес с цепочкой — 13,56 г, размер 39×25 мм. Автору настоящей статьи известны еще несколько аналогичных жетонов, но уже с другими вензелями (рис. 3, 4). Они были проданы на одном из американских аукционов. На одном из этих жетонов вензель из букв «ЛП», на другом — из букв «АО». Можно с определенной степенью уверенности предположить, что жетоны имеют индивидуальный характер, а стилизованные буквы обозначают первые буквы имени и фамилии владельца. Автору также встречались такие же жетоны таких же размеров, изготовленные из аналогичных материалов (бронза, серебрение), но без каких-либо букв или вензелей (рис. 5). Думается, что вензеля на обратной стороне жетонов вырезались по дополнительному желанию или заказу владельцем.

Жетон Русского кадетского корпуса

Памятный, или юбилейный, жетон выпуска погончиков Русского кадетского корпуса (рис. 6) предположительно выпущен в 60—70-е годы XX в. Металл, эмаль. Продан на одном из аукционов во Франции.

Жетон Партизанской генерала Алексеева пехотной дивизии

Жетон в форме погона Партизанской генерала Алексеева пехотной дивизии (рис. 7). Белый металл, голубая и белая эмаль. Продан на одном из американских аукционов. Судя по надписи, выгравированной на обратной стороне жетона, он был изготовлен в 1928 г. Предположительно такие жетоны были выпущены к десятилетию в память создания в 1918 г. Алексеевского партизанского полка. Как известно, нагрудные знаки подразделений этой дивизии (см. работы М. Селиванова) появились позднее, после 1936 г.

Знак Русского Корпуса

А. В. Огороков в своей книге (с. 154) пишет, что знаки по утвержденному проекту размером 35 мм так и не были изготовлены. Изготавливались лишь уменьшенные варианты знака. Возможно, так это и есть. Публикуемый нами знак (рис. 8) был продан на одном из американских аукционов несколько лет назад. Представленный вариант знака имеет

размер, близкий к 35 мм, наблюдаются на знаке трещины белой эмали, знак проходил некоторую реставрацию — пайка с обратной стороны. Все это позволяет предполагать, что знак, представленный на рисунке, соответствует проекту и может быть оригиналом. Хотя гарантии подлинности публикуемого знака представить нельзя. Знак составной, изготовлен из желтого металла, эмаль двух цветов, на винте.

Жетон «За храбрость»

По представленному на рис. 9 жетону (или медали) никакой информации у автора не имеется. Он был продан на одном из аукционов в Великобритании. Медали армий Юденича, Миллера и Колчака опубликованы и, судя по имеющимся публикациям Михаила Селиванова и других специалистов, такой медали не существовало. Поэтому мы предполагаем, что такая медаль (или жетон) была выпущена уже после гражданской войны одним из объединений воинов, которые сражались в армии Юденича или Миллера. Жетон изготовлен в бронзе. Возможно он должен был иметь нумерацию на обратной стороне. На лицевой стороне жетона надпись «СЕВЕРНЫЙ ФРОНТ 1918», на обратной стороне надпись «За храбрость». Жетон напоминает георгиевскую медаль.

Жетон 8-го Сибирского казачьего полка

По сообщению одного из наших коллег из США, данный жетон (рис. 10) был выпущен в 1917—1919 гг. (возможно позднее) и принадлежал предположительно 8-му Сибирскому казачьему полку. Жетон был выпущен в количестве менее

30 экземпляров, жетон изготовлен из серебра без пробы. Судя по количеству изготовленных экземпляров, жетон скорее всего принадлежал или носился офицерами полка. Жетон выставлялся на продажу на одном из американских аукционов.

Знак 9-го уланского Бугского полка

Как известно, 9-й уланский Бугский полк был одним из немногих кавалерийских полков российской императорской армии, которые до 1914 г. (или позже во время Первой мировой войны) не имели собственного полкового знака. Данный знак был разработан офицерами полка уже в эмиграции. Экземпляр, представленный на рис. 11, был продан на одном из американских аукционов. Продавцом, как сообщалось, выступили потомки семьи русских эмигрантов, по их сообщению, предмет принадлежал родителям, покинувшим Россию. Не исключено, что данный знак является оригиналом. Знак из металла, остатки серебрения, эмаль, на винте, уменьшенный размер знака.

Знак в память 1500-го концерта Донского казачьего хора

Донской казачий хор был организован Сергеем Александровичем Жаровым в 1921 г. С. А. Жаров стал первым и бессменным дирижером и руководителем хора. Первый свой концерт хор дал в 1923 г. в Вене. Юбилейный 1500-й концерт хора состоялся 8 ноября 1929 года в Берлине. Указанный знак (рис. 12) выпущен в честь юбилейного концерта, изготовлен из светлой бронзы, разноцветная эмаль, на винте. На лицевой стороне буквы «Д.К.Х.»

1

2

3

4

5

6

7

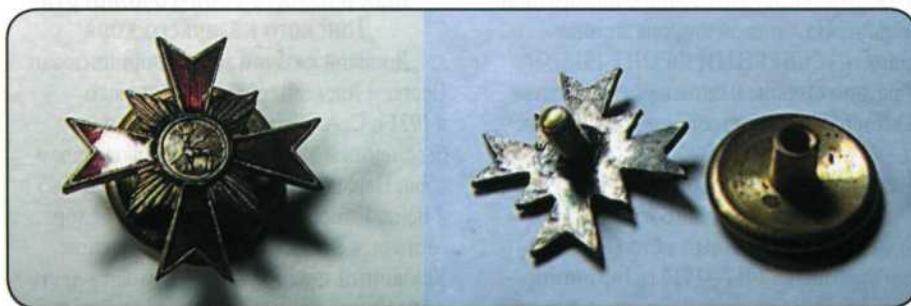
9

8

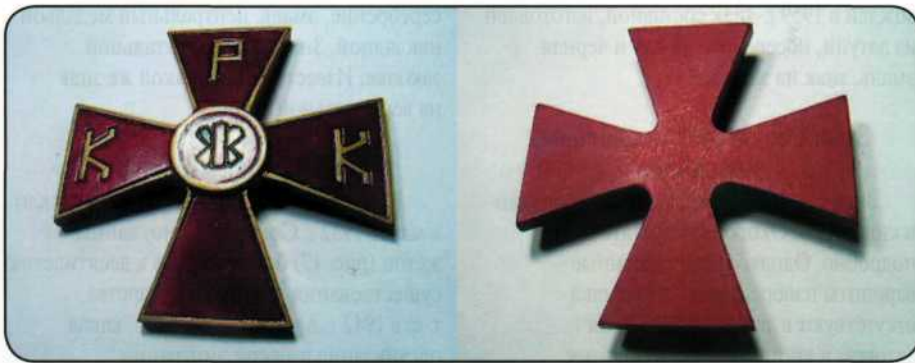
10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

и цифра «1500». Знак продан на одном из аукционов в Германии.

Знак Первого Русского великого князя Константина Константиновича кадетского корпуса

Знаки Русского кадетского корпуса достаточно известны и широко представлены в соответствующей литературе, в том числе о них идет речь в книге А. В. О कोरोкова. Представленный вариант такого знака (рис. 13), имеет несколько необычное исполнение – без винта, без заковки, без ушка для ношения на цепочке и без лапки. Своеобразный настольный вариант. Так же, как и знак 9-го уланского Бугского полка (рис. 11), указанный знак был выставлен на одном из американских аукционов потомками одной и той же семьи эмигрантов. Время изготовления знака автору настоящей статьи неизвестно. Знак изготовлен из светлой бронзы, белая и темно-красная эмаль. Вероятность того, что данный знак является оригиналом, очень велика.

Юбилейный знак Кубанского казачьего войска (1696–1959)

Это неизвестный автору данной статьи знак (рис. 14). Кто его выпустил, когда, в ознаменование какого события и т. п. – неизвестно. Некоторую информацию можно получить, исходя из дизайна знака. Белый цвет щита символизирует кубанское казачество, принимавшее участие в Белом движении. Черная каемка по краю щита нами рассматривается как траурная лента. Предположительно знак нами связывается с каким-то печальным событием в жизни ККВ, возможно смертью одного из его

вождей в 1959 г. Знак составной, изготовлен из латуни, посеребрен, белая и черная эмаль, знак на заковке.

Знак Союза русских военных инвалидов

Знак Союза русских инвалидов описан в книге А. В. О कोरोкова достаточно подробно. Однако представленные варианты изображения этого знака отсутствуют в данной книге (хотя автором и упоминаются) и поэтому, по мнению автора, могут иметь для любителей и специалистов некоторый интерес. Представленные два варианта данного знака (рис. 15) относятся к тем разновидностям, о которых А. В. О कोरोков писал в своей книге (с. 40). Один из знаков (с лапкой для ношения в петлице) изготовлен из бронзы, второй (с заковкой) – из белого металла. Оба знака без эмалевого покрытия. Один из знаков имеет «лапку» для ношения в петлице, на нем нанесено клеймо изготовителя буквами одного размера «arthus bertrand paris depose» и выбитый пуансоном номер «1639», другой – на горизонтальной заковке без номера и клейма фирмы-изготовителя. Знаки проданы в паре на одном из аукционов в Канаде.

Знак в ознаменование юбилея 950-летнего крещения Руси (988–1938)

Точной информацией о данном знаке автор не располагает. Знак (рис. 16) выпущен предположительно одной из эмигрантских религиозных организаций в 1938 г. в ознаменование 950-летия крещения Киевской Руси. Металл,

серебряные, эмаль, центральный медальон накладной. Знак на горизонтальной заковке. Известен также такой же знак на вертикальной заковке.

Жетон «10 лет Манчжоу-Го»

Как государство Манчжоу-Го возникло в марте 1932 г. Следовательно, данный жетон (рис. 17) был выпущен к десятилетию существования данного государства, т. е. в 1942 г. Автору неизвестно, какая организация русской эмиграции выпустила данный жетон, но можно предположить следующее. Судя по чисто спортивной символике, этот жетон мог бы принадлежать одной из организаций, пропагандировавшей спортивный образ жизни, в частности может быть жетоном, выпущенным Русским отрядом Шанхайского волонтерского корпуса. О подобных спортивных жетонах упоминает А. В. О कोरोков (с. 139–140). Возможно также, что жетон был выпущен маньчжурским отделением Российской фашистской партии. Жетон был продан на одном из американских аукционов. Жетон изготовлен из бронзы, посеребрен, разноцветная эмаль. В верхней половине жетона надпись полукругом «10 лет Манчжоу-Го», в нижней половине жетона по его контуру выпуклая надпись – «здоровье сила нации». Обратная сторона гладкая, без надписей.

Знак членства в Союзе младороссов

А. В. О कोरोков в своей книге (с. 46) дает описание этого знака, но приводит лишь его прорисовку. Мы восполняем

данный пробел и приводим изображение и описание подлинного знака членства в Союзе младороссов. Знак (рис. 18), изготовлен из бронзы, размером 12×15 мм, эмаль белого и синего цвета. Обратная сторона гладкая, знак на заколке. Знак имеет номер на обратной стороне — № 1343. Продан на аукционе во Франции. Аналогичный знак точно в таком же исполнении и такого же размера был продан в 2007 г. на московском аукционе «Гелос», московский знак имел № 1368.

Перстень РОА

В фалеристике известны случаи, когда нагрудные знаки (фактически их копии в миниатюрном размере) помещались на перстни в виде их щитков. Известны, например, перстни Михайловского и Константиновского артиллерийских училищ, изготовленные в 1918 г., которые носились последним выпуском юнкеров. На рис. 19 представлен вариант перстня, изготовленного после марта 1920 г. в Крыму по заказу одного из офицеров армейского подразделения под командованием генерала Я. А. Слащева в память зимней обороны Крыма (осень 1919 г. — весна 1920 г.). Щиток перстня представляет собой копию ордена, проект которого был разработан лично Я. А. Слащевым для награждения участников обороны. Данный перстень предлагался к продаже несколько лет назад на одном из московских аукционов. Информация о нем и его описание сообщались продавцом. Перстень изготовлен из золота 56-й пробы, накладка в форме полуострова из серебра, перстень украшен фигурной эмалью. На накладке надпись «Крымъ» и цифры «XI-1919 — III-1920».

Хорошо известны в мире коллекционеров также перстни германского вермахта, люфтваффе и кригсмарине, на щитках которых изображались уменьшенные (естественно) копии нагрудных знаков либо нарукавных щитков, в частности крымского щитка. Поскольку тема настоящей работы не касается символики германской армии, авиации и флота периода Второй мировой войны, приводить изображения этих перстней мы не будем. Перстень РОА, изображенный на рис. 20, нам кажется, следует как традициям русской императорской армии, так и современным ему традициям германской армии, авиации и флота. РОА, как известно, не имела собственных

нагрудных знаков (если не относить к символике Русской освободительной армии известные два казачьих знака, упоминаемых А. В. О कोरोковым и другими специалистами). Поэтому щиток перстня повторяет нарукавную нашивку — символ РОА.

Перстень изготовлен из серебра 925-й пробы, на щитке разноцветная эмаль. Некоторые из таких перстней изготавливались из серебра 825-й пробы. Позволим себе также изложить некоторые свои предположения по поводу принадлежности перстня. Наружная нашивка РОА помещалась на стандартном серо-зеленом общевойсковом фоне. Однако люфтваффе РОА имели нарукавную нашивку уже на серо-голубом фоне как знак принадлежности роду войск. Возможно, серый фон щитка и стремится подчеркнуть принадлежность владельца перстня именно к люфтваффе РОА. Косвенным аргументом в пользу такого предположения также может быть то, что среди германских летчиков было широко распространено ношение перстней с изображением на щитке нагрудных знаков люфтваффе.

Подобные перстни, собственно, нельзя считать наградами или копиями нагрудных знаков, считается, что их самостоятельно по своей частной инициативе заказывали лица, награжденные знаками, однако интерес к подобным вещам в фалеристике существенно велик.

Нагрудные знаки, ордена и другие предметы украинской фалеристики уже вышли из разряда запрещенных и преследуемых властями вещей. Хотя автору и не встречалась комплексная работа, посвященная украинской фалеристике времен гражданской войны и фалеристике украинской эмиграции (автор не претендует на собственную полную информативность в этой сфере), тем не менее, в печати уже появились серьезные работы на данную тему. В первую очередь хотелось бы отметить публикации Михаила Селиванова и Александра Рудиченко в журнале «Антиквариат, предметы искусства и коллекционирования», работы Александра Кучерука, Александра Мельника, Степана Пахолко и Ольги Мартин в журнале «Нумизматика і фалеристика». Автор статьи стремится не повторять и не дублировать ранее опубликованную информацию на тему украинской воинской и зарубежной

фалеристики, а дополнить работы названных выше лиц собственной информацией, которая отсутствует в ранее опубликованных работах.

Перстень Союза украинских фашистов

Подобный перстень опубликован в журнале «Нумизматика і фалеристика», 2007, № 2. Представленный на рис. 21 перстень имеет несколько иное исполнение. Венки, герб и свастика аккуратно вырезаны в теле щитка, наружные боковые стороны перстня украшены геометрическим орнаментом, также вырезанным вручную. На внутренней стороне перстня имеются выцарапанные цифры — «9.X.77 г». Данный перстень был продан на одном из американских аукционов. По сообщению продавца он принадлежал одному из офицеров украинской дивизии СС «Галичина». Возможно дата, выцарапанная на внутренней стороне, является датой смерти этого человека. В любом случае для владельца перстня или его наследников эта дата имела большое значение для памяти, иначе не имело смысла ее нацарапывать. Перстень изготовлен из серебра без пробы.

Жетон «В Х річницю відбудови Української держави»

К сожалению, автор не располагает необходимой информацией об этом жетоне (рис. 22). Нам неизвестна зарубежная украинская организация, выпустившая данный жетон. Ясно одно, жетон выпущен в

23

24

25

26

27

28

29

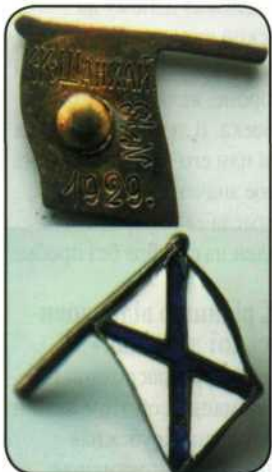
30

31

32

33

34

35

36

ознаменование десятилетия восстановления Украины как самостоятельного и независимого государства. Жетон выполнен из бронзы, имеет минимальные следы ношения. Данный жетон был продан на одном из аукционов в Германии. Такой жетон иногда появляется на европейских рынках антиквариата, автору он трижды встречался, что позволяет судить об определенной массовости его выпуска.

Последующую третью часть статьи мы решили посвятить подделкам русской зарубежной фалеристики. Скромно называемые «новоделы» нужно прямо называть подделками и мошенничеством на рынке антикварных предметов. Подделки приносят огромный вред истории и истинным ценителям древностей. Знаки, жетоны и другие предметы с символикой русского эмигрантского зарубежья по объективным причинам, практически, отсутствуют на отечественном рынке. Советская власть не допускала их свободного распространения на территории СССР, лица, имевшие их даже случайно, могли подвергнуться уголовному преследованию. Попастъ к нам такие предметы могли только в качестве трофеев после Второй мировой войны, когда их привозили с собой победители или возвращавшиеся эмигранты, но если предметы и попадали к нам таким образом, то все равно в очень незначительных экземплярах. Поэтому, найти и ознакомиться с подлинными знаками и жетонами русской и украинской эмиграции можно было только за пределами нашей родины. В силу такого положения вещей покупка предметов фалеристики на «блошинных рынках» Германии, Австрии, Франции и т. п. казалась естественной гарантией их подлинности.

Однако в последние годы мошенничество проникло и на западные рынки. Михаил Селиванов называет одного из таких копиистов – Александр Чичикалов, который изготовил весьма значительное количество копий знаков Белой Гвардии и русской эмиграции. Копии знаков и жетонов А. Чичикалова широко разошлись по западным рынкам (и не только «блошиным»), многие доверчивые люди приобретают их, порой по очень высоким ценам, не подозревая, что приобретают копии. Многие продавцы также верят в подлинность таких предметов. Чтобы хотя бы немного помочь распознать подделки и помешать их распространению, мы решили третью часть статьи посвятить копиям и подделкам знаков русского зарубежья. Подделки знаков украинского зарубежья

автору пока не встречались, пока на западные рынки идут копии, автору встречались копии некоторых украинских знаков.

Нагрудный знак 5-го Донского полка

А. В. О कोरोков в своей книге дает описание нагрудного знака 5-го Донского полка и приводит один из его экземпляров (с. 142). Кроме оригинального нагрудного знака А. В. О कोरोков сообщает также о выпущенных вскоре после войны в ограниченном количестве новоделах, которые не легче встретить, чем сами оригиналы. Эти новоделы были выпущены в двух вариантах.

На рис. 23 изображен нагрудный знак, который по своей форме относится к одному из вариантов новоделов, называемых А. В. О कोरोковым в своей книге. Данный нагрудный знак был продан как оригинал на одном из американских или канадских антикварных рынков. Знак из металла, эмаль, имеет вертикальную заклепку. Обратная сторона гладкая, имеет надпись MUNCHEN 9. Хотя, откровенно говоря, данный экземпляр знака внушает нам сомнения в его подлинности.

На рис. 24 изображен аналогичный нагрудный знак, который изготавливается (мы полагаем – серийно) в настоящее время в Польше и, фактически, повторяет все элементы знака 5-го Донского полка, размер польского знака 45×45 мм. Знак явно состарен, свастика в центре знака срезана вручную. Срез на месте свастики достаточно свежий. Имитация уничтоженной свастики наталкивает неопытных покупателей на восторженную мысль, что перед ними оригинальная вещь (как известно, после 1945 г. по приказам союзного командования в оккупационных зонах свастика уничтожалась на всех предметах, в том числе на нагрудных знаках и на пряжках, сохранилось большое количество подлинных нагрудных знаков вермахта, люфтваффе и кригсмарине с уничтоженной свастикой, это так называемые денацифицированные знаки). Тем не менее, знак на рис. 25 является современной копией.

На западных рынках встречаются и некоторые другие знаки, один из которых приведен на рис. 25, который пытается то ли копировать в общих чертах нагрудный знак 5-го Донского полка, то ли копировать польские знаки времен гражданской войны. Этот экземпляр мы относим к так называемым фантазийным знакам.

Жетон Корниловского военного училища

А. В. О कोरोков дает описание жетона Корниловского военного училища (с. 124) и приводит его рисунок, изображение оригинального жетона, видимо, А. В. О कोरोкову остается неизвестным. Автору настоящей статьи также остается неизвестным изображение подлинного жетона. Однако на американском антикварном рынке появлялся и предлагался к продаже жетон Корниловского училища.

Продавцами этот жетон назывался оригиналом. Представленный на рис. 26 жетон изготовлен из белого металла, возможно, из серебра, составной. На обратной стороне стилизованные буквы «АЧ». Мы полагаем, что это клеймо принадлежит Александру Чичикалову. Осознанно или неосознанно он буквально завалил западные рынки копиями белогвардейских и эмигрантских знаков. Жетон, как мы видим, искусственно состарен, возможно, состарен не изготовителем, а уже кем-то из последующих владельцев. Подобное клеймо в виде двух букв «АЧ» присутствует на многих знаках и жетонах, некоторые варианты бытования таких предметов приводим ниже. На рис. 27 эти стилизованные буквы изображены на обратной стороне корниловского жетона; на рис. 28 – на обратной стороне знака пребывания в лагере для перемещенных лиц Альтенграбен; на рис. 29 – на гайке знака Корниловского ударного

полка; на рис. 30 – на обратной стороне галлиполийского знака; на рис. 31 – на обратной стороне знака Марковского пехотного полка; на рис. 32 – на гайке знака конно-егерского полка. Слава Герострата не дает покоя!

Нагрудный знак Военно-морского союза

Знак, представленный на рис. 33, предлагался к продаже одной из канадских антикварных фирм как оригинал. Знак из бронзы, двухцветная эмаль, на винте. Обратная сторона гладкая, на ней вырезаны вручную надпись «К. К. Шанхай», цифры «1929» и «№ 43». Но у автора настоящей статьи подлинность данного экземпляра нагрудного знака вызывает сомнения.

Обо всех подделках знаков Белой Гвардии и русского зарубежья не хватит места и времени вести разговор. В завершение раздела о фальшивках покажем погончики, якобы выпущенные русской эмиграцией, подлинность которых для нас весьма сомнительна (рис. 34–36).

Сравнительно недавно прошли шестнадцатый (11.01.2007 г.) и девятнадцатый аукционы (10.01.2008 г.) известной антикварной фирмы «The New York Sale», на которых было представлено более пятидесяти предметов, имеющих отношение к русскому и частично украинскому зарубежью. На аукционах среди прочих были выставлены такие знаки, которые отсутствуют в книге А. В. Огорокова и которые, естественно, также были до этого неизвестны и автору настоящей статьи. Среди них нагрудный знак 1-го казачьего юнкерского училища (1944–1945 гг.); нагрудный знак украинских ветеранов вооруженных сил; нагрудный знак русских эмигрантов, которые сражались в итальянской армии на Восточном фронте; знак объединения лиц, служивших в 15-м стрелковом полку Императорской армии и другие. Как видно тема русского, украинского и иного зарубежья остается еще далеко не полностью исчерпанной.

Как уже говорилось в начале статьи, автор не претендует на всеобъемлющее знание предмета. Возможно, в изложении материала допущены ошибки. Автор сам испытывает недостаток информации и надеется, что последующие исследователи и специалисты исправят ошибки и неточности, восполнят недостаток сведений и уточнят данные.

Медаль «В память 250-летия Ленинграда»

Владимир Лазаренко (Киев)

В основу данной публикации положены архивные материалы и личные исследования автора, с описанием разновидностей медали по способу штамповки и типов удостоверений к ней.

Весной 1953 г. через шесть лет после празднования 850-летия Москвы Секретариат Президиума Верховного Совета СССР были подготовлены документы для учреждения медали, посвящённой 250-летию основания города Ленинграда, которая предназначалась бы для награждения значительного количества ленинградцев и жителей её пригорода, внесших значительный вклад в его развитие, оборону во время Великой Отечественной войны и восстановление в послевоенное время.

Был объявлен конкурс на проект медали. На утверждение в секретариат Президиума Верховного Совета СССР был

представлен проект медали художника Н. А. Соколова, изготовленный из цветного металла диаметром 32 мм, толщиной 2,5 мм. Н. А. Соколову удалось добиться простоты композиции лицевой стороны медали, поместив на фоне реки Невы и Адмиралтейства обращенный влево памятник В. И. Ленину, расположенный у Финляндского вокзала. На заднем плане – развевающиеся знамена, в нижней части медали слева – лавровые ветви с серпом и молотом на них. В верхней части медали по окружности расположены надпись «В память 250-летия Ленинграда» и изображение пятиконечной звезды с расходящимися лучами. На оборотной стороне медали в центре – надпись в две строки: «ГОРОДУ-ГЕРОЮ СЛАВА!». Ниже художник изобразил здание Смольного. В верхней части медали изображены орден Красного знамени и орден Ленина, которыми награжден город, вокруг орденов перевитый лентой венок из лавровых и дубовых листьев. Все надписи и изображения на медали выпуклые, с обеих сторон края медали окаймлены узким бортиком. Этот образец выполнен полностью цельноштампованным со сточенным круглым ушком. Медаль при помощи латунного кольца соединена с пятиугольной колодкой, обтянутой синей шелковой муаровой лентой шириной 24 мм с продольными белыми полосками по краям, в центре ленты наложена лента ордена Ленина, что является довольно оригинально. Образец и был одобрен секретариатом Президиума Верховного Совета. Но в связи со смертью И. В. Сталина празднование юбилея города Ленинграда и выпуск медали был отложен на четыре года, и только 16 мая 1957 г. вышел Указ Президиума Верховного Совета СССР, в котором говорилось: «В ознаменование 250-летия города Ленинграда учредить медаль «В память 250-летия Ленинграда». Заказ на изготовление медали «В память 250-летия Ленинграда» был размещен на Московском

Монетном Дворе. Заказ на изготовление удостоверений к медали «В память 250-летия Ленинграда» был размещен в типографии ГОЗНАКа Министерства Финансов СССР.

Награждение медалью «В память 250-летия Ленинграда» производилось от имени Президиума Верховного Совета СССР исполнительным комитетом Ленинградского городского Совета депутатов трудящихся по представлению исполнительных комитетов районных Советов депутатов трудящихся на основании списков лиц, представляемых к награждению, составленных их руководителями: рабочих, инженерно-технический персонал и служащих промышленных предприятий, транспорта и городского хозяйства Ленинграда; работников науки, техники, искусства, литературы, просвещения и здравоохранения; работников государственных учреждений, партийных, профсоюзных, комсомольских и других общественных организаций – отличившихся в проведении работ по реконструкции города и обеспечивших своим трудом развитие его промышленности, транспорта, городского хозяйства, научных и культурно-просветительских учреждений.

Списки представляемых к награждению домашних хозяек, принимавших активное участие в благоустройстве города, работе школ и детских учреждений и неработающих инвалидов войны и труда, составлялись организациями или домоуправлениями, где эти лица

принимали участие в общественной работе. Награждение трудящихся медалью производилось при условии проживания в Ленинграде или её пригородах не менее пяти лет. Медалью «В память 250-летия Ленинграда» награждались также участники обороны Ленинграда в период Великой Отечественной войны, награжденные медалью «За оборону Ленинграда», независимо от места их проживания. О награждении лиц, проживающих за пределами Ленинграда и Ленинградской области, производилось ходатайство перед исполнительным комитетом Ленинградского городского Совета депутатов трудящихся исполнительными комитетами районных, городских Советов депутатов трудящихся по месту жительства, представляемых к награждению. Списки военнослужащих, представляемых к награждению медалью «В память 250-летия Ленинграда», командование военных округов, групп войск, флотов и Главное управление кадров Министерства обороны СССР посылали в исполнительный комитет Ленинградского городского Совета депутатов трудящихся для утверждения. Вручение медали военнослужащим производилось командирами войсковых частей, соединений, начальниками учреждений и заведений.

Судя по наградному документу – удостоверению к медали «В память 250-летия Ленинграда» № 000061, врученное 20 июля 1957 года Первому секретарю ЦК КП Латвийской ССР Я. З. Калнберзину, вручение медали начали производить не позже июля 1957 г. Вместе

с медалью награжденному вручалось удостоверение к медали установленного образца, которое представляло собой книжку, выполненную из плотной белой бумаги. На лицевой стороне в верхней части расположен герб СССР с 15 витками. Под ним надпись в четыре строки СОЮЗ СОВЕТСКИХ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИХ РЕСПУБЛИК. В нижней части удостоверения в три строки расположена надпись: Удостоверение к медали «В ПАМЯТЬ 250-летия ЛЕНИНГРАДА». Герб СССР и надписи выполнены красной краской. Во внутренней части удостоверения на первой странице изображена чёрно-белая медаль «В память 250-летия Ленинграда». Над ней расположена надпись в две строки: «В память 250-летия Ленинграда», внизу медали расположен номер удостоверения с шестизначными цифрами. Надписи и номер выполнены красной краской. На второй странице в верхней части расположена надпись УДОСТОВЕРЕНИЕ, ниже расположен в три строки текст: В ознаменование 250-летия Ленинграда тов. (оставлена строка для указания ф.и.о. награжденного) от имени ПРЕЗИДИУМА ВЕРХОВНОГО СОВЕТА СССР награжден ИСПОЛНИТЕЛЬНЫМ КОМИТЕТОМ ЛЕНИНГРАДСКОГО ГОРОДСКОГО СОВЕТА ДЕПУТАТОВ ТРУДЯЩИХСЯ медалью. Ниже напечатан красной краской текст «В ПАМЯТЬ 250-летия ЛЕНИНГРАДА», ещё ниже оставлена строка для указания даты, месяца и года вручения « » 194 г. В нижней части удостоверения расположен

текст: «Председатель Исполнительного Комитета Ленинградского городского Совета депутатов трудящихся» и его факсимиле, под ним расположен текст: «Секретарь Исполнительного Комитета Ленинградского городского Совета депутатов трудящихся» и его факсимиле. Все надписи выполнены красной краской. Удостоверение скреплено мокрой печатью Ленинградского городского Совета депутатов трудящихся. Судя по удостоверению к медали П. М. Гулова, серия А 126701, выданного 14 октября 1957 г. видно, что уже с октября удостоверение выдавалось с серией А. Вручение медали «В память 250-летия Ленинграда» продолжалось и в последующие годы, это наглядно видно из удостоверения к медали «В память 250-летия Ленинграда», врученного 30 мая 1959 г. В. Е. Малышеву, притом серия оставалась А. С 1 января 1978 г. награждение юбилейной медалью было прекращено. Среди награжденных медалью Маршалы Советского Союза: А. И. Ерёменко, С. М. Будённый, В. И. Чуйков, председатель СНК – СМ УССР Н. С. Хрущёв, которые награждены с нарушением положения о медали, так как они к Ленинграду не имели никакого отношения. Г. К. Жуков, К. А. Мерецков и С. К. Тимошенко награждены как лица, имеющие медаль «За оборону Ленинграда». Впоследствии будущие маршалы: командующий войсками Ленинградского военного округа генерал армии М. В. Захаров кроме юбилейной медали в ознаменование 250-летия Ленинграда за заслуги в развитии промышленности, науки и культуры города умудрился получить и орден Ленина № 331327, согласно Указа Президиума Верховного Совета СССР от 21 июня 1957 г. генерал-лейтенант Л. И. Брежнев и генерал-полковник

Д. Ф. Устинов также награждены с нарушением положения о медали. Генерал-майор П. К. Кошевой награжден как участник обороны Ленинграда. Начальник Военно-артиллерийской командной академии Главный Маршал артиллерии Н. Н. Воронов, адмирал флота Советского Союза И. С. Исаков. Адмирал С. Г. Горшков награжден также с нарушением положения о медали. Удостоверение к медали «В память 250-летия Ленинграда» имеет три разновидности:

- 1-я разновидность с № без серии.
- 2-я разновидность с серией А.
- 3-я разновидность с серией Б.

Медаль «В память 250-летия Ленинграда» разновидностей не имела. При ношении медаль располагалась на левой стороне груди после медали «В память 800-летия Москвы». По данным Президиума Верховного Совета СССР медалью «В память 250-летия Ленинграда» награждено более 1.440.000 человек.

Российская Федерация являясь полноправной правопреемницей советских наград и развивая исторические традиции СССР, учитывала особую роль Санкт-Петербурга как северной столицы Российского государства, крупного мирового, политического, научно-производственного и культурного центра. Ещё задолго до празднования 300-летия Санкт-Петербурга было постановление о выпуске в установленном порядке юбилейной памятной медали «В память 300-летия Санкт-Петербурга». Указом Президента Российской Федерации В. В. Путина от 19 февраля 2003 г. за № 210 в ознаменование 300-летия города Санкт-Петербурга был утверждён выпуск юбилейной медали «В память 300-летия Санкт-Петербурга». Разработкой эскиза медали занимался народный художник Евгений Ухналев. На лицевой стороне

якоря – морского и речного, по краям медали расположены даты «1703» и «2003». Все изображения и цифры на медали рельефные. Лента к медали красного цвета, с двумя полосами белого цвета по краям, каждая шириной 1 мм. Вдоль средней линии ленты изображение ленты к медали «За оборону Ленинграда» шириной 8 мм.

Согласно положения о медали «В память 300-летия Санкт-Петербурга» награждались:

участники обороны Ленинграда, награжденные медалью «За оборону Ленинграда»; граждане, награжденные знаком «Жителю блокадного Ленинграда»; труженики тыла, работавшие в период Великой Отечественной войны в Ленинграде и награжденные государственными наградами; граждане, награжденные медалью «В память 250-летия Ленинграда»; граждане, внесшие значительный вклад в развитие Санкт-Петербурга.

При ношении медаль располагается после медали «За заслуги в проведении Всероссийской переписи населения». Логичней было бы её разместить после своей предшественницы медали «В память 250-летия Ленинграда». По сообщению председателя комитета по подготовке и проведению празднования 300-летия Санкт-Петербурга Наталии Батожок, эту медаль в течение всего юбилейного 2003 года вручали защитникам блокадного Ленинграда, а также гражданам, которые внесли значительный вклад в развитие Санкт-Петербурга. Глава Геральдического совета при Президенте РФ Георгий Велинбахов был против учреждения этой наградной медали, дабы не девальвировать её раздачей за то, что кто-либо поучаствовал в юбилее города. По его мнению правильно было бы создать памятную медаль.

Хронология вручения медали «В память 250-летия Ленинграда»

Серия и №	Дата вруч.	Воинское звание, должность	Ф.И.О награжденного
000061	20.07.57	Первый секретарь ЦК КП Латвийской ССР	Калиберзин Я. Э.
458816	15.08.57		Ключарев А. А.
	20.08.57	Генерал армии	Захаров Матвей Васильевич
А № 126701	10.10.57		Гулов Павел Максимович
А № 340780	24.12.57		Богданов Борис Александрович
	06.02.58	Генерал-полковник	Гусев Николай Иванович
	19.03.58	Маршал Советского Союза	Будённый Семён Михайлович
	19.04.58	Генерал-майор инженер. тех. войск	Кашеев Семён Иван Гаврилович
А № 073546	24.06.58		Севастьянов А. А.
А № 948021	25.06.58		Серебрякова А. В.
	03.01.59	Генерал-полковник авиации	Шиманов Николай Сергеевич
А № 996815	30.05.59		Малышев Виктор Евсеевич

медали он изобразил профилное портретное изображение Петра Великого, увенчанного лавровым венком. По окружности медали расположена надпись: «В память 300-летия Санкт-Петербурга». На оборотной стороне медали, в центре – вертикально поставленный скипетр, наложенный на два перекрещенных

Список литературы:

1. Богданович В. А., Головенко И. П. Награды Родины. – Том 2. – М., 1988.
2. Володин А., Мерлай Н. Медали СССР. СПб., 1997.
3. Сборник Законов СССР и Указов Президиума Верховного Совета СССР 1938–1967 гг. – Том 2. – М., 1968.
4. Колесников Г. А., Рожков А. М. Ордена и медали СССР. – М., 1978.
5. Кривцов В. Д. Аверс 6. – М., 2003.
6. Paul McDaniel and Paul J Schmitt. Soviet orders and medals. – Virginia.
7. Петербургский Коллекционер. – 2002. – № 3 (20).

Вестфалія* 1919–1923 рр.

Максим Загребя (Київ)

Рік Тираж Якість / Ціна

50 пфенігів

∅ 24,0 мм. Алюміній. Гурт гладкий

1921 258.023 Fine 30,0 XF 75,0

1 марка

∅ 26,0 мм. Алюміній. Гурт гладкий

1921 173.191 Fine 60,0 XF 100,0

5 марок

∅ 38,0 мм. Томпак. Гурт гладкий

1921 4.035 Fine 1.250,0 XF 2.000,0

∅ 32,0 мм. Алюміній. Гурт гладкий

1921 120.753 Fine 60,0 XF 100,0

Рік Тираж Якість / Ціна

10 марок

∅ 38,0 мм. Бронза. Гурт гладкий

1921 116.489 Fine 75,0 XF 125,0

50 марок

∅ 28,0 мм. Алюміній. Гурт гладкий

1923 92.587 Fine 50,0 XF 75,0

100 марок

∅ 26,0 мм. Позолочена бронза. Гурт гладкий

1922 97.435 Fine 100,0 XF 150,0

Рік Тираж Якість / Ціна

∅ 26,0 мм. Бронза. Гурт гладкий

1923 94.778 Fine 50,0 XF 75,0

∅ 38,0 мм. Алюміній. Гурт гладкий

1923 95.149 Fine 50,0 XF 75,0

500 марок

∅ 38,0 мм. Позолочена бронза. Гурт гладкий

1921 57.593 Fine 100,0 XF 150,0

∅ 38,0 мм. Бронза. Гурт гладкий

1923 65.117 Fine 125,0 XF 200,0

* Вестфалія – Земля на заході Німеччини, розташована між річками Рейн та Везер. Історичний центр – м. Мюнстер. У 1807–1815 рр., під час наполеонівських війн існувало Королівство Вестфалія. За рішенням Віденського Конгресу 1815 р. включено до складу Пруського королівства.
З 1946 р. – частина землі Північна Рейн-Вестфалія.
З 1949 р. у складі Федеративної Республіки Німеччина.
Наведені монети випускалися Ландбанком Вестфалії під час гіперінфляції у Німеччині в 1919–1923 рр.

Монети Європи 1918–1945 рр.

Рік Тираж Якість / Ціна

10.000 марок

1923 ∅ 44,0 мм. Позолочений томпак. Гурт гладкий
515.466 Fine 125,0 XF 175,0

1/4 мільйона марок (250.000 марок)

1923 ∅ 24,0 мм. Алюміній. Гурт гладкий
219.675 Fine 60,0 XF 100,0

2 мільйона марок

1923 ∅ 26,0 мм. Алюміній. Гурт гладкий
390.089 Fine 75,0 XF 125,0

Рік Тираж Якість / Ціна

5.000.000 марок

1923 ∅ 44,0 мм. Позолочений томпак. Гурт гладкий
8.095 Fine 1.000,0 XF 1.750,0

1923 ∅ 44,0 мм. Позолочена бронза. Гурт гладкий
114.936 Fine 125,0 XF 175,0

* **Більйон** – тисяча мільйонів, або мільярд (1.000.000.000). Саме в цьому значенні Б. використовується у російській, французькій та американській літературі. У Німецькій та англійській літературі Б. означає мільйон мільйонів, тобто тисячу мільярдів (1.000.000.000.000). Монета в 1 більйон марок не застосовувалася в обігу, і хоча і має номінал, скоріш належить до «сувенірної продукції» або медалей. У 1924 р. після встановлення твердої валюти Веймарської республіки, ці монети продавалися Земельним банком Вестфалії по ціні 2,50 рейхмарки. Слід зазначити, що це найбільший номінал монети в історії людства.

Рік Тираж Якість / Ціна

50.000.000 марок

1923 ∅ 44,5 мм. Позолочений томпак. Гурт гладкий
106.060 Fine 125,0 XF 175,0

1923 ∅ 44,5 мм. Позолочена бронза. Гурт гладкий
37.664 Fine 600,0 XF 1.000,0

1923 ∅ 44,0 мм. Алюміній. Гурт гладкий
78.464 Fine 100,0 XF 150,0

1923 ∅ 38,0 мм. Алюміній. Гурт гладкий
995.000 Fine 75,0 XF 100,0

1 більйон марок (1.000.000.000.000 марок)*

1923 ∅ 60,0 мм. Позолочений мельхіор. Гурт гладкий
500 Fine 3.500,0 XF 5.500,0

1923 ∅ 60,0 мм. Посріблений мельхіор. Гурт гладкий
11.113 Fine 2.500,0 XF 3.500,0

Веймарська республіка 1919–1933 рр.

Максим Загреба (Київ)

Рік Тираж Якість / Ціна

50 пфеніг

∅ 23,0 мм. Алюміній, 1,7 г. Гурт рифлений

Рік	Літера	Тираж	Якість	Ціна
1919	A	7.200.000	Fine 5,0	XF 20,0
	D	800.000	Fine 10,0	XF 50,0
	E	900.000	Fine 10,0	XF 50,0
	F	200.000	Fine 50,0	XF 250,0
	G	700.000	Fine 10,0	XF 50,0
	J	800.000	Fine 10,0	XF 50,0
1920	A	119.800.000	Fine 1,0	XF 5,0
	D	28.300.000	Fine 1,0	XF 5,0
	E	14.400.000	Fine 1,0	XF 5,0
	F	10.900.000	Fine 1,0	XF 5,0
	G	5.000.000	Fine 1,0	XF 5,0
	J	15.400.000	Fine 1,0	XF 5,0
1921	A	184.500.000	Fine 1,0	XF 5,0
	D	48.700.000	Fine 1,0	XF 5,0
	E	31.200.000	Fine 1,0	XF 5,0
	F	47.000.000	Fine 1,0	XF 5,0
	G	19.100.000	Fine 1,0	XF 5,0
	J	28.000.000	Fine 1,0	XF 5,0
1922	A	145.200.000	Fine 1,0	XF 5,0
	D	58.000.000	Fine 1,0	XF 5,0
	E	39.900.000	Fine 1,0	XF 5,0
	F	33.000.000	Fine 1,0	XF 5,0
	G	36.700.000	Fine 1,0	XF 5,0
	J	36.200.000	Fine 1,0	XF 5,0

3 марки

∅ 28,0 мм. Алюміній, 2,0 г. Гурт рифлений

Рік	Літера	Тираж	Якість	Ціна
1922	A	15.500.000	Fine 5,0	XF 25,0
	E	2.000	Fine 250,0	XF 1.000,0
	F			RARE

Рік Тираж Якість / Ціна

Конституція.

3 роки конституції Веймарської республіки

∅ 28,0 мм. Алюміній, 2,0 г. Гурт рифлений

Рік	Літера	Тираж	Якість	Ціна
1922	A	35.200.000	Fine 5,0	XF 20,0
	D	8.400.000	Fine 500,0	XF 1.750,0
	E	2.400.000	Fine 5,0	XF 20,0
	F	6.000.000	Fine 10,0	XF 35,0
	G	3.700.000	Fine 5,0	XF 20,0
	J	4.900.000	Fine 5,0	XF 20,0
1923	E	2.000.000	Fine 25,0	XF 100,0
	F			RARE

200 марок

∅ 23,0 мм. Алюміній, 1,0 г. Гурт рифлений

Рік	Літера	Тираж	Якість	Ціна
1923	A	174.900.000	Fine 5,0	XF 10,0
	D	35.200.000	Fine 5,0	XF 10,0
	E	11.200.000	Fine 5,0	XF 10,0
	F	20.100.000	Fine 5,0	XF 10,0
	G	24.900.000	Fine 5,0	XF 10,0
	J	16.300.000	Fine 5,0	XF 10,0

500 марок

∅ 27,0 мм. Алюміній, 1,7 г. Гурт рифлений

Рік	Літера	Тираж	Якість	Ціна
1923	A	59.300.000	Fine 5,0	XF 10,0
	D	13.700.000	Fine 5,0	XF 10,0
	E	2.100.000	Fine 10,0	XF 20,0
	F	8.000.000	Fine 5,0	XF 10,0
	G	4.400.000	Fine 5,0	XF 10,0
	J	1.000.000	Fine 15,0	XF 35,0

Рік Тираж Якість / Ціна

Грошова реформа 1923 р.

1 рентенпфеніг

∅ 17,5 мм. Мідь, 2,0 г. Гурт гладкий

Рік	Літера	Тираж	Якість	Ціна
1923	A	12.600.000	Fine 5,0	XF 20,0
	D		Fine 5,0	XF 35,0
	E	2.200.000	Fine 5,0	XF 35,0
	F		Fine 25,0	XF 100,0
	G		Fine 5,0	XF 35,0
	J	1.500.000	Fine 25,0	XF 100,0
1924	A	55.300.000	Fine 5,0	XF 10,0
	D	17.500.000	Fine 5,0	XF 10,0
	E	6.800.000	Fine 10,0	XF 35,0
	F	10.300.000	Fine 10,0	XF 35,0
	G	7.400.000	Fine 10,0	XF 35,0
	J	11.000.000	Fine 10,0	XF 35,0
1925	A		Fine 5.000,0	XF 10.000,0
1929	F		Fine 1.000,0	XF 2.500,0

1 рейхспфеніг

∅ 17,5 мм. Мідь, 1,7 г. Гурт гладкий

Рік	Літера	Тираж	Якість	Ціна
1924	A	13.500.000	Fine 5,0	XF 10,0
	D	6.200.000	Fine 5,0	XF 10,0
	E		Fine 750,0	XF 1.500,0
	F	3.200.000	Fine 5,0	XF 10,0
	G	5.100.000	Fine 5,0	XF 10,0
	J	24.400.000	Fine 5,0	XF 10,0
1925	A	40.900.000	Fine 5,0	XF 10,0
	D	1.600.000	Fine 50,0	XF 150,0
	E	10.500.000	Fine 5,0	XF 10,0
	F	5.700.000	Fine 5,0	XF 10,0
	G	13.500.000	Fine 5,0	XF 10,0
	J	30.300.000	Fine 5,0	XF 10,0
1927	A	4.700.000	Fine 5,0	XF 10,0
	D	4.200.000	Fine 5,0	XF 10,0
	E	8.000.000	Fine 5,0	XF 10,0
	F	2.400.000	Fine 10,0	XF 35,0
	G	3.200.000	Fine 10,0	XF 35,0

Монети Європи 1918–1945 рр.

Рік	Тираж	Якість / Ціна
1928	A 19.300.000	Fine 5,0 XF 10,0
	D 10.200.000	Fine 5,0 XF 10,0
	F 8.700.000	Fine 5,0 XF 10,0
	G 3.800.000	Fine 10,0 XF 25,0
1929	A 37.200.000	Fine 5,0 XF 10,0
	D 9.300.000	Fine 5,0 XF 10,0
	E 6.600.000	Fine 5,0 XF 10,0
	F 3.200.000	Fine 5,0 XF 10,0
	G 2.000.000	Fine 5,0 XF 10,0
1930	A 41.000.000	Fine 5,0 XF 10,0
	D 6.400.000	Fine 5,0 XF 10,0
	E 1.400.000	Fine 50,0 XF 150,0
	F 6.400.000	Fine 5,0 XF 10,0
	G 5.000.000	Fine 5,0 XF 10,0
1931	A 38.500.000	Fine 5,0 XF 10,0
	D 6.000.000	Fine 5,0 XF 10,0
	E 12.800.000	Fine 5,0 XF 10,0
	F 12.600.000	Fine 5,0 XF 10,0
	G 2.600.000	Fine 10,0 XF 35,0
1932	A 17.100.000	Fine 5,0 XF 10,0
1933	A 37.800.000	Fine 5,0 XF 10,0
	E 2.900.000	Fine 10,0 XF 35,0
	F 5.000.000	Fine 5,0 XF 10,0
1934	A 51.200.000	Fine 5,0 XF 10,0
	D 7.400.000	Fine 5,0 XF 10,0
	E 4.600.000	Fine 10,0 XF 35,0
	F 5.700.000	Fine 5,0 XF 10,0
	G 2.500.000	Fine 5,0 XF 10,0
	J 4.300.000	Fine 5,0 XF 10,0
1935	A 35.900.000	Fine 5,0 XF 10,0
	D 15.500.000	Fine 5,0 XF 10,0
	E 8.400.000	Fine 5,0 XF 10,0
	F 12.100.000	Fine 5,0 XF 10,0
	G 7.500.000	Fine 5,0 XF 10,0
	J 8.500.000	Fine 5,0 XF 10,0
1936	A 50.900.000	Fine 5,0 XF 10,0
	D 12.200.000	Fine 5,0 XF 10,0
	E 2.600.000	Fine 5,0 XF 10,0
	F 6.900.000	Fine 10,0 XF 35,0
	G 2.900.000	Fine 5,0 XF 10,0
	J 5.400.000	Fine 5,0 XF 10,0

2 рентапфеніг

Ø 20,0 мм. Мідь, 3,3 г. Гурт гладкий

1923	A 8.600.000	Fine 5,0 XF 20,0
	D 1.500.000	Fine 5,0 XF 35,0
	F	Fine 10,0 XF 50,0
	G	Fine 10,0 XF 50,0
	J	Fine 25,0 XF 100,0
1924	A 80.900.000	Fine 5,0 XF 10,0
	D 19.900.000	Fine 5,0 XF 10,0
	E 10.500.000	Fine 5,0 XF 10,0
	F 15.000.000	Fine 5,0 XF 10,0
	G 10.300.000	Fine 5,0 XF 10,0
	J 21.200.000	Fine 5,0 XF 10,0

Рік	Тираж	Якість / Ціна
1923	F	RARE
1924	A 19.600.000	Fine 5,0 XF 10,0
	D 3.500.000	Fine 5,0 XF 10,0
	E 4.300.000	Fine 5,0 XF 10,0
	F 4.600.000	Fine 5,0 XF 10,0
	G 7.600.000	Fine 5,0 XF 10,0
	J 7.500.000	Fine 5,0 XF 10,0
1925	A 22.400.000	Fine 5,0 XF 10,0
	D 2.400.000	Fine 5,0 XF 10,0
	E 5.400.000	Fine 5,0 XF 10,0
	F 4.900.000	Fine 5,0 XF 10,0
	G 2.500.000	Fine 5,0 XF 10,0
1936	A 3.200.000	Fine 5,0 XF 10,0
	D 6.500.000	Fine 5,0 XF 10,0
	E 600.000	Fine 5,0 XF 10,0
	F 3.100.000	Fine 5,0 XF 10,0

2 рейхспфеніг

Ø 20,0 мм. Мідь, 3,3 г. Гурт гладкий

4 рейхспфеніг

Ø 24,0 мм. Мідь, 5,0 г. Гурт гладкий

1932	A 27.100.000	Fine 20,0 XF 50,0
	D 7.100.000	Fine 25,0 XF 50,0
	E 3.700.000	Fine 30,0 XF 100,0
	F 5.000.000	Fine 30,0 XF 75,0
	G 3.100.000	Fine 35,0 XF 100,0
	J 4.100.000	Fine 30,0 XF 100,0

5 рентапфеніг

Ø 18,0 мм. Бронза, 2,5 г. Гурт рифлений

1923	A 3.100.000	Fine 10,0 XF 35,0
	D	Fine 10,0 XF 50,0
	F	Fine 250,0 XF 500,0
	G	Fine 75,0 XF 200,0
1924	A 172.000.000	Fine 5,0 XF 10,0
	D 31.200.000	Fine 5,0 XF 20,0
	E 1.200.000	Fine 5,0 XF 20,0
	F 29.000.000	Fine 5,0 XF 20,0
	G 19.200.000	Fine 5,0 XF 20,0
	J 32.300.000	Fine 5,0 XF 20,0
1925	F	RARE

Рік	Тираж	Якість / Ціна
1924	A 14.500.000	Fine 5,0 XF 10,0
	D 8.100.000	Fine 5,0 XF 10,0
	E 6.000.000	Fine 5,0 XF 10,0
	F 3.100.000	Fine 5,0 XF 10,0
	G 4.800.000	Fine 10,0 XF 25,0
	J 2.200.000	Fine 10,0 XF 25,0
1925	A 85.200.000	Fine 5,0 XF 10,0
	D 39.800.000	Fine 5,0 XF 10,0
	E 17.600.000	Fine 5,0 XF 10,0
	F 21.000.000	Fine 5,0 XF 10,0
	G 10.200.000	Fine 5,0 XF 10,0
	J 10.900.000	Fine 10,0 XF 25,0
1926	A 22.400.000	Fine 5,0 XF 10,0
	E 6.000.000	Fine 75,0 XF 200,0
	F 2.900.000	Fine 50,0 XF 150,0
1930	A 7.400.000	Fine 5,0 XF 10,0
1935	A 19.200.000	Fine 5,0 XF 10,0
	D 5.200.000	Fine 5,0 XF 10,0
	E 2.400.000	Fine 5,0 XF 10,0
	F 4.600.000	Fine 5,0 XF 10,0
	G 2.700.000	Fine 5,0 XF 10,0
	J 2.600.000	Fine 5,0 XF 10,0
1936	A 37.000.000	Fine 5,0 XF 10,0
	D 8.100.000	Fine 5,0 XF 10,0
	E 3.000.000	Fine 5,0 XF 10,0
	F 6.600.000	Fine 5,0 XF 10,0
	G 2.300.000	Fine 5,0 XF 10,0
	J 4.500.000	Fine 5,0 XF 10,0

5 рейхспфеніг

Ø 18,0 мм. Бронза, 2,5 г. Гурт рифлений

10 рентапфенігів

Ø 21,0 мм. Бронза, 4,0 г. Гурт рифлений

1923	A	Fine 10,0 XF 35,0
	D	Fine 20,0 XF 50,0
	F	Fine 250,0 XF 750,0
	G	Fine 50,0 XF 150,0
1924	A 170.000.000	Fine 5,0 XF 10,0
	D 33.900.000	Fine 5,0 XF 10,0
	E 18.700.000	Fine 5,0 XF 10,0
	F 42.200.000	Fine 5,0 XF 10,0
	G 18.800.000	Fine 5,0 XF 10,0
	J 33.900.000	Fine 5,0 XF 10,0
1925	F	Fine 5.000,0 XF 10.000,0

Монети Європи 1918–1945 рр.

Рік Тираж Якість / Ціна

10 рейхспфенігів

Ø 21,0 мм. Бронза, 4,0 г. Гурт рифлений

1924	A	20.800.000	Fine	5,0	XF	10,0
	D	9.600.000	Fine	5,0	XF	10,0
	E	5.200.000	Fine	5,0	XF	10,0
	F	2.800.000	Fine	35,0	XF	125,0
	G	4.400.000	Fine	10,0	XF	50,0
	J	4.000.000	Fine	10,0	XF	50,0
1925	A	102.300.000	Fine	5,0	XF	10,0
	D	36.900.000	Fine	5,0	XF	10,0
	E	18.700.000	Fine	5,0	XF	10,0
	F	12.500.000	Fine	10,0	XF	50,0
	G	10.400.000	Fine	10,0	XF	50,0
	J	8.800.000	Fine	10,0	XF	50,0
1926	A	14.400.000	Fine	10,0	XF	50,0
	G	1.500.000	Fine	25,0	XF	125,0
1928	A	2.300.000	Fine	10,0	XF	50,0
	G		Fine	350,0	XF	750,0
1929	A	25.700.000	Fine	5,0	XF	10,0
	D	7.000.000	Fine	5,0	XF	10,0
	E	3.100.000	Fine	5,0	XF	25,0
	F	3.700.000	Fine	5,0	XF	25,0
	G	2.700.000	Fine	10,0	XF	50,0
	J	4.100.000	Fine	5,0	XF	25,0
1930	A	7.500.000	Fine	5,0	XF	10,0
	D	2.100.000	Fine	5,0	XF	10,0
	E	2.100.000	Fine	10,0	XF	50,0
	F	2.000.000	Fine	10,0	XF	50,0
	G	1.500.000	Fine	20,0	XF	75,0
	J	1.600.000	Fine	10,0	XF	50,0
1931	A	9.700.000	Fine	5,0	XF	10,0
	D	700.000	Fine	100,0	XF	350,0
	F	1.500.000	Fine	75,0	XF	200,0
	G	38.000	Fine	500,0	XF	1.750,0
1932	A	4.500.000	Fine	5,0	XF	10,0
	D	2.800.000	Fine	10,0	XF	35,0
	E	1.500.000	Fine	10,0	XF	50,0
	F	1.800.000	Fine	10,0	XF	50,0
	G	100.000	Fine	2.500,0	XF	5.000,0
1933	A	1.300.000	Fine	75,0	XF	200,0
	G	1.000.000	Fine	50,0	XF	150,0
	J	1.600.000	Fine	25,0	XF	100,0
1934	A	3.200.000	Fine	5,0	XF	10,0
	D	1.300.000	Fine	15,0	XF	75,0
	E		Fine	75,0	XF	250,0
	F	100.000	Fine	50,0	XF	200,0
	G	200.000	Fine	100,0	XF	350,0
1935	A	35.900.000	Fine	5,0	XF	10,0
	D	9.000.000	Fine	5,0	XF	10,0
	E	6.000.000	Fine	5,0	XF	10,0
	F	7.900.000	Fine	5,0	XF	10,0
	G	4.800.000	Fine	5,0	XF	10,0
	J	9.000.000	Fine	5,0	XF	10,0
1936	A	24.500.000	Fine	5,0	XF	10,0
	D	8.100.000	Fine	5,0	XF	10,0
	E	2.400.000	Fine	5,0	XF	10,0

Рік Тираж Якість / Ціна

F	4.900.000	Fine	5,0	XF	10,0
G	1.700.000	Fine	10,0	XF	50,0
J	1.600.000	Fine	10,0	XF	75,0

50 рентенпфенігів

Ø 24,0 мм. Бронза, 5,0 г. Гурт рифлений

1924	A	500.000	Fine	50,0	XF	150,0
	D	200.000	Fine	75,0	XF	200,0
	F	100.000	Fine	250,0	XF	500,0
	G	100.000	Fine	100,0	XF	250,0
	J	4.000	Fine	1.500,0	XF	5.000,0
1925	A	117.400.000	Fine	25,0	XF	75,0
	D	31.000.000	Fine	35,0	XF	100,0
	E	14.700.000	Fine	35,0	XF	100,0
	F	22.000.000	Fine	35,0	XF	100,0
	G	13.300.000	Fine	50,0	XF	150,0
	J	17.800.000	Fine	50,0	XF	150,0

50 рейхспфенігів

Ø 24,0 мм. Бронза, 5,0 г. Гурт рифлений

1924	A	800.000	Fine	3.500,0	XF	7.000,0
	D	59.000		RARE		
	E			RARE		
	F	55.000		RARE		
	G	11.000		RARE		
	J			RARE		
1925	E	1.800.000	Fine	3.500,0	XF	7.000,0
	F			RARE		

Ø 20,0 мм. Нікелевий сплав, 3,5 г. Гурт рифлений

1927	A	16.300.000	F/VF	10,0	XF	30,0
	D	2.200.000	F/VF	20,0	XF	55,0
	E	1.100.000	F/VF	20,0	XF	55,0
	F	1.900.000	F/VF	15,0	XF	50,0
	G	1.800.000	F/VF	50,0	XF	100,0
	J	4.100.000	F/VF	15,0	XF	50,0

Рік Тираж Якість / Ціна

1928	A	43.900.000	F/VF	10,0	XF	20,0
	D	14.100.000	F/VF	10,0	XF	30,0
	E	8.600.000	F/VF	10,0	XF	30,0
	F	10.000.000	F/VF	10,0	XF	30,0
	G	6.200.000	F/VF	10,0	XF	30,0
	J	6.500.000	F/VF	10,0	XF	30,0
1929	A	10.300.000	F/VF	10,0	XF	30,0
	D	2.000.000	F/VF	10,0	XF	30,0
	F	1.200.000	F/VF	100,0	XF	200,0
1930	A	4.100.000	F/VF	10,0	XF	30,0
	D	1.400.000	F/VF	10,0	XF	30,0
	E	700.000	F/VF	100,0	XF	250,0
	F	300.000	F/VF	250,0	XF	600,0
	G	600.000	F/VF	150,0	XF	350,0
	J	500.000	F/VF	150,0	XF	350,0
1931	A	5.600.000	F/VF	10,0	XF	30,0
	D	1.100.000	F/VF	10,0	XF	30,0
	F	1.500.000	F/VF	10,0	XF	30,0
	G	100.000	F/VF	1.000,0	XF	1.750,0
	J	300.000	F/VF	350,0	XF	750,0
1932	E	600.000	F/VF	300,0	XF	650,0
	G		F/VF	3.500,0	XF	7.500,0
1933	G	300.000	F/VF	350,0	XF	750,0
	J	700.000	F/VF	350,0	XF	700,0
1935	A	6.400.000	F/VF	10,0	XF	30,0
	D	2.800.000	F/VF	20,0	XF	50,0
	E	700.000	F/VF	75,0	XF	150,0
	F	2.000.000	F/VF	20,0	XF	50,0
	G	700.000	F/VF	100,0	XF	200,0
	J	1.600.000	F/VF	50,0	XF	50,0
1936	A	7.700.000	F/VF	10,0	XF	30,0
	D	800.000	F/VF	100,0	XF	200,0
	E	1.200.000	F/VF	100,0	XF	200,0
	F	600.000	F/VF	125,0	XF	250,0
	G	900.000	F/VF	75,0	XF	150,0
	J	500.000	F/VF	250,0	XF	500,0
1937	A	10.800.000	F/VF	10,0	XF	30,0
	D	2.800.000	F/VF	20,0	XF	50,0
	F	1.700.000	F/VF	10,0	XF	30,0
	J	300.000	F/VF	500,0	XF	850,0
1938	E	1.200.000	F/VF	50,0	XF	125,0
	G	1.300.000	F/VF	50,0	XF	125,0
	J	1.300.000	F/VF	50,0	XF	125,0

1 марка

Ø 22,6 мм. Срібло 500-ї проби, 5,0 г. Гуртовий візерунок

1924	A	75.500.000	Fine	20,0	XF	100,0
	D	17.100.000	Fine	25,0	XF	100,0
	E	12.300.000	Fine	25,0	XF	150,0
	F	16.500.000	Fine	25,0	XF	100,0
	G	10.100.000	Fine	25,0	XF	150,0
	J	13.500.000	Fine	25,0	XF	100,0
1925	A	13.900.000	Fine	75,0	XF	250,0
	D	6.100.000	Fine	50,0	XF	175,0

Монети Європи 1918–1945 рр.

Рік Тираж Якість Ціна

1 рейхсмарка

∅ 22,6 мм. Срібло 500-ї проби, 5,0 г. Гуртовий візерунок

1925	A	34.500.000	Fine	15,0	XF	100,0
	D	13.900.000	Fine	20,0	XF	125,0
	E	6.500.000	Fine	25,0	XF	150,0
	F	8.000.000	Fine	20,0	XF	125,0
	G	4.500.000	Fine	25,0	XF	150,0
	J	6.900.000	Fine	25,0	XF	150,0
	1926	A	25.600.000	Fine	20,0	XF
D		4.400.000	Fine	25,0	XF	150,0
E		3.200.000	Fine	25,0	XF	200,0
F		3.000.000	Fine	25,0	XF	175,0
G		3.400.000	Fine	30,0	XF	200,0
J		1.300.000	Fine	250,0	XF	750,0
1927		A	400.000	Fine	1.000,0	XF
	F	2.000.000	Fine	150,0	XF	500,0
	J	2.500.000	Fine	100,0	XF	350,0

2 рейхсмарки

∅ 26,0 мм. Срібло 500-ї проби, 10,0 г. Гурт рифлений

1925	A	16.100.000	Fine	35,0	XF	100,0	
	D	2.300.000	Fine	50,0	XF	150,0	
	E	2.000.000	Fine	50,0	XF	150,0	
	F	2.400.000	Fine	50,0	XF	150,0	
	G	900.000	Fine	75,0	XF	250,0	
	J	2.300.000	Fine	50,0	XF	150,0	
	1926	A	31.600.000	Fine	35,0	XF	100,0
D		11.300.000	Fine	35,0	XF	100,0	
E		5.100.000	Fine	50,0	XF	150,0	
F		7.100.000	Fine	50,0	XF	150,0	
G		5.200.000	Fine	50,0	XF	150,0	
J		5.300.000	Fine	50,0	XF	150,0	
1927		A	6.400.000	Fine	50,0	XF	150,0
	D	500.000	Fine	3.500,0	XF	7.500,0	
	E	400.000	Fine	1.000,0	XF	3.500,0	
	F	500.000	Fine	500,0	XF	1.250,0	
	J	500.000	Fine	350,0	XF	750,0	
	1931	D	2.100.000	Fine	75,0	XF	200,0
		E	1.100.000	Fine	100,0	XF	350,0
F		1.500.000	Fine	75,0	XF	250,0	
G		900.000	Fine	100,0	XF	350,0	
J		1.200.000	Fine	100,0	XF	400,0	

Рік Тираж Якість / Ціна

3 марки

∅ 30,0 мм. Срібло 500-ї проби, 15,0 г. Гуртовий напис

1924	A	24.400.000	Fine	100,0	XF	250,0
	D	3.800.000	Fine	100,0	XF	300,0
	E	3.400.000	Fine	100,0	XF	300,0
	F	4.500.000	Fine	100,0	XF	300,0
	G	2.700.000	Fine	100,0	XF	350,0
1925	J	3.700.000	Fine	100,0	XF	300,0
	D	2.600.000	Fine	250,0	XF	1.000,0

3 рейхсмарки

Рейнланде

1000 років Рейнської землі

∅ 30,0 мм. Срібло 500-ї проби, 15,0 г. Гуртовий напис

1925	A	3.050.000	VF	125,0	Unc.	250,0
	D	1.112.000	VF	150,0	Unc.	350,0
	E	440.000	VF	150,0	Unc.	350,0
	F	170.000	VF	150,0	Unc.	350,0
	G	300.000	VF	150,0	Unc.	350,0
	J	490.000	VF	150,0	Unc.	350,0

Любек

700 років з дня проголошення «Вільним імперським містом»

∅ 30,0 мм. Срібло 500-ї проби, 15,0 г. Гуртовий напис

1926	A	200.000	VF	500,0	Unc.	1.000,0
------	---	---------	----	-------	------	---------

Рік Тираж Якість / Ціна

Бремерхафен

100 років

∅ 30,0 мм. Срібло 500-ї проби, 15,0 г. Гуртовий напис

1927	A	150.000	VF	500,0	Unc.	1.250,0
------	---	---------	----	-------	------	---------

Нордхаузен

1000 років з дня заснування міста

∅ 30,0 мм. Срібло 500-ї проби, 15,0 г. Гуртовий напис

1927	A	100.000	VF	500,0	Unc.	1.250,0
------	---	---------	----	-------	------	---------

Тюбінген

450 років з дня заснування Університету

∅ 30,0 мм. Срібло 500-ї проби, 15,0 г. Гуртовий напис

1927	F	50.000	VF	1.250,0	Unc.	2.500,0
------	---	--------	----	---------	------	---------

Марбург

400 років з дня заснування Університету

∅ 30,0 мм. Срібло 500-ї проби, 15,0 г. Гуртовий напис

1927	A	130.000	VF	500,0	Unc.	1.000,0
------	---	---------	----	-------	------	---------

Монети Європи 1918–1945 рр.

Рік Тираж Якість / Ціна

Альбрехт Дюрер
400 років з дня смерті

Ø 30,0 мм. Срібло 500-ї проби, 15,0 г. Гуртовий напис

1928	D	50.000	VF 1.500,0	Unc.	3.000,0
------	---	--------	------------	------	---------

Наумбург

900 років з дня заснування міста

Ø 30,0 мм. Срібло 500-ї проби, 15,0 г. Гуртовий напис

1928	A	100.000	VF 500,0	Unc.	1.250,0
------	---	---------	----------	------	---------

Дінкелсбухль

1000 років з дня заснування міста

Ø 30,0 мм. Срібло 500-ї проби, 15,0 г. Гуртовий напис

1928	D	40.000	VF 2.500,0	Unc.	5.000,0
------	---	--------	------------	------	---------

Лейбніц

200 років з дня народження Готтольда Ефраїма Лейбніца

Ø 30,0 мм. Срібло 500-ї проби, 15,0 г. Гурт рифлений

1929	A	220.000	VF 200,0	Unc.	400,0
	D	56.000	VF 250,0	Unc.	500,0
	E	30.000	VF 250,0	Unc.	500,0
	F	40.000	VF 250,0	Unc.	500,0
	G	24.000	VF 300,0	Unc.	550,0
	J	33.000	VF 250,0	Unc.	500,0

Рік Тираж Якість / Ціна

Вальдек

Союз Вальдеку з Пруссією

Ø 30,0 мм. Срібло 500-ї проби, 15,0 г. Гуртовий напис

1929	A	170.000	VF 500,0	Unc.	1.100,0
------	---	---------	----------	------	---------

Мейсен

1000 років місту та землі Мейсен

Ø 30,0 мм. Срібло 500-ї проби, 15,0 г. Гуртовий напис

1929	E	800.000	VF 250,0	Unc.	500,0
------	---	---------	----------	------	-------

Конституція

10 років Конституції Веймарської республіки

Ø 30,0 мм. Срібло 500-ї проби, 15,0 г. Гуртовий напис

1929	A	1.420.000	VF 125,0	Unc.	250,0
	D	500.000	VF 150,0	Unc.	300,0
	E	110.000	VF 150,0	Unc.	300,0
	F	370.000	VF 150,0	Unc.	300,0
	G	260.000	VF 150,0	Unc.	300,0
	J	340.000	VF 150,0	Unc.	300,0

Цепелін

Кругосвітня подорож дирижабля «Граф Цепелін»

Ø 30,0 мм. Срібло 500-ї проби, 15,0 г. Гуртовий напис

1930	A	540.000	VF 250,0	Unc.	500,0
	D	140.000	VF 300,0	Unc.	550,0
	E	75.000	VF 350,0	Unc.	600,0
	F	100.000	VF 300,0	Unc.	550,0

Рік Тираж Якість / Ціна

G	61.000	VF 350,0	Unc.	600,0
J	82.000	VF 300,0	Unc.	550,0

Вальтер фон дер Вогельвайнде

700 років з дня смерті

Ø 30,0 мм. Срібло 500-ї проби, 15,0 г. Гуртовий напис

1930	A	160.000	VF 300,0	Unc.	550,0
	D	42.000	VF 350,0	Unc.	650,0
	E	22.000	VF 350,0	Unc.	650,0
	F	30.000	VF 350,0	Unc.	650,0
	G	18.000	VF 350,0	Unc.	650,0
	J	25.000	VF 350,0	Unc.	650,0

Рейн

«Рейн німецька ріка, а не німецький кордон»

Ø 30,0 мм. Срібло 500-ї проби, 15,0 г. Гуртовий напис

1930	A	1.730.000	VF 150,0	Unc.	300,0
	D	450.000	VF 175,0	Unc.	350,0
	E	38.000	VF 300,0	Unc.	750,0
	F	320.000	VF 175,0	Unc.	350,0
	G	200.000	VF 175,0	Unc.	350,0
	J	260.000	VF 175,0	Unc.	350,0

Магдебург

300 років Магдебурзькій республіці

Ø 30,0 мм. Срібло 500-ї проби, 15,0 г. Гуртовий напис

1931	A	100.000	VF 750,0	Unc.	1.500,0
------	---	---------	----------	------	---------

Монети Європи 1918–1945 рр.

Рік Тираж Якість / Ціна

100 років з дня смерті Карла Штейна

∅ 30,0 мм. Срібло 500-ї проби, 15,0 г. Гуртовий напис

1931 A 150.000 VF 500,0 Unc. 1.250,0

∅ 30,0 мм. Срібло 500-ї проби, 15,0 г. Гуртовий напис

1931	A	13.300.000	VF 1.000,0	Unc.	2.500,0
	D	2.200.000	VF 1.250,0	Unc.	3.500,0
	E	2.200.000	VF 1.500,0	Unc.	4.250,0
	F	2.400.000	VF 1.250,0	Unc.	3.500,0
	G	1.500.000	VF 1.750,0	Unc.	5.000,0
	J	1.100.000	VF 1.500,0	Unc.	4.250,0
1932	A	2.900.000	VF 1.250,0	Unc.	3.500,0
	D	2.000.000	VF 1.250,0	Unc.	3.500,0
	F	700.000	VF 2.000,0	Unc.	5.750,0
	G	200.000	VF 4.000,0	Unc.	17.500,0
	J	1.300.000	VF 1.500,0	Unc.	4.000,0
1933	G	200.000	VF 7.500,0	Unc.	30.000,0

Гьоте

100 років з дня смерті Йогана Вольфганга фон Гьоте

∅ 30,0 мм. Срібло 500-ї проби, 15,0 г. Гуртовий напис

1932	A	220.000	VF 300,0	Unc.	700,0
	D	56.000	VF 350,0	Unc.	750,0
	E	30.000	VF 350,0	Unc.	750,0
	F	40.000	VF 350,0	Unc.	750,0
	G	24.000	VF 350,0	Unc.	750,0
	J	33.000	VF 350,0	Unc.	750,0

Рік Тираж Якість / Ціна

5 рейхсмарк

Рейнланде

1000 років Рейнської землі

∅ 36,0 мм. Срібло 500-ї проби, 25,0 г. Гуртовий напис

1925	A	680.000	VF 400,0	Unc.	1.000,0
	D	450.000	VF 400,0	Unc.	1.000,0
	E	200.000	VF 450,0	Unc.	1.100,0
	F	210.000	VF 450,0	Unc.	1.100,0
	G	89.000	VF 500,0	Unc.	1.250,0
	J	49.000	VF 550,0	Unc.	1.500,0

Бремерхафен

100 років

∅ 36,0 мм. Срібло 500-ї проби, 25,0 г. Гуртовий напис

1927	A	50.000	VF 1.750,0	Unc.	3.500,0
------	---	--------	------------	------	---------

Рік Тираж Якість / Ціна

∅ 36,0 мм. Срібло 500-ї проби, 25,0 г. Гурт рифлений

1927	A	7.900.000	Fine 300,0	XF	600,0
	D	1.500.000	Fine 300,0	XF	700,0
	E	1.100.000	Fine 350,0	XF	750,0
	F	700.000	Fine 350,0	XF	750,0
	G	800.000	Fine 500,0	XF	1.000,0
	J	1.000.000	Fine 350,0	XF	750,0
1928	A	15.500.000	Fine 300,0	XF	600,0
	D	4.600.000	Fine 300,0	XF	700,0
	E	2.300.000	Fine 350,0	XF	750,0
	F	3.800.000	Fine 300,0	XF	700,0
	G	1.900.000	Fine 350,0	XF	700,0
	J	2.400.000	Fine 300,0	XF	700,0
1929	A	6.700.000	Fine 300,0	XF	600,0
	D	2.000.000	Fine 350,0	XF	750,0
	E	900.000	Fine 750,0	XF	1.750,0
	F	800.000	Fine 500,0	XF	1.000,0
	G	900.000	Fine 550,0	XF	1.000,0
	J	800.000	Fine 500,0	XF	1.000,0
1930	A	3.800.000	Fine 300,0	XF	700,0
	D	600.000	Fine 1.500,0	XF	3.500,0
	E	400.000	Fine 5.000,0	XF	10.000,0
	F	600.000	Fine 2.000,0	XF	4.000,0
	G	400.000	Fine 3.500,0	XF	7.500,0
	J	700.000	Fine 2.000,0	XF	4.500,0
1931	A	14.700.000	Fine 300,0	XF	600,0
	D	3.300.000	Fine 300,0	XF	650,0
	E	2.200.000	Fine 350,0	XF	750,0
	F	4.200.000	Fine 300,0	XF	650,0
	G	1.600.000	Fine 600,0	XF	1.350,0
	J	3.100.000	Fine 500,0	XF	1.000,0
1932	A	32.300.000	Fine 300,0	XF	600,0
	D	8.600.000	Fine 300,0	XF	600,0
	E	4.000.000	Fine 300,0	XF	600,0
	F	5.000.000	Fine 300,0	XF	600,0
	G	3.500.000	Fine 350,0	XF	1.000,0
	J	3.800.000	Fine 400,0	XF	750,0
1933	J	400.000	Fine 5.000,0	XF	10.000,0

Монети Європи 1918–1945 рр.

Рік Тираж Якість / Ціна

Тюбінген

450 років з дня заснування Університету

∅ 36,0 мм. Срібло 500-ї проби, 25,0 г. Гуртовий напис

1927	F	40.000	VF	1.250,0	Unc.	2.750,0
------	---	--------	----	---------	------	---------

Лессінг

200 років з дня народження Готгольда Ефраїма Лессінга

∅ 36,0 мм. Срібло 500-ї проби, 25,0 г. Гурт рифлений

1929	A	87.000	VF	400,0	Unc.	1.000,0
	D	22.000	VF	450,0	Unc.	1.100,0
	E	12.000	VF	475,0	Unc.	1.150,0
	F	16.000	VF	450,0	Unc.	1.100,0
	G	10.000	VF	500,0	Unc.	1.250,0
	J	13.000	VF	475,0	Unc.	1.150,0

Мейсен

1000 років місту та землі Мейсен

∅ 36,0 мм. Срібло 500-ї проби, 25,0 г. Гуртовий напис

1929	E	120.000	VF	1.750,0	Unc.	3.500,0
------	---	---------	----	---------	------	---------

Рік Тираж Якість / Ціна

Конституція

10 років Конституції Веймарської республіки

∅ 36,0 мм. Срібло 500-ї проби, 25,0 г. Гуртовий напис

1929	A	330.000	VF	500,0	Unc.	1.100,0
	D	84.000	VF	550,0	Unc.	1.250,0
	E	45.000	VF	550,0	Unc.	1.250,0
	F	60.000	VF	550,0	Unc.	1.250,0
	G	37.000	VF	550,0	Unc.	1.250,0
	J	49.000	VF	550,0	Unc.	1.250,0

Цепелін

Кругосвітня подорож дирижабля «Граф Цепелін»

∅ 30,0 мм. Срібло 500-ї проби, 15,0 г. Гуртовий напис

1930	A	220.000	VF	500,0	Unc.	1.100,0
	D	56.000	VF	550,0	Unc.	1.250,0
	E	30.000	VF	600,0	Unc.	1.500,0
	F	40.000	VF	550,0	Unc.	1.250,0
	G	24.000	VF	600,0	Unc.	1.500,0
	J	32.000	VF	550,0	Unc.	1.250,0

Рік Тираж Якість / Ціна

Рейн

«Рейн німецька ріка, а не німецький кордон»

∅ 36,0 мм. Срібло 500-ї проби, 25,0 г. Гуртовий напис

1930	A	330.000	VF	500,0	Unc.	1.100,0
	D	84.000	VF	550,0	Unc.	1.250,0
	E	45.000	VF	550,0	Unc.	1.250,0
	F	60.000	VF	550,0	Unc.	1.250,0
	G	37.000	VF	600,0	Unc.	1.500,0
	J	49.000	VF	550,0	Unc.	1.250,0

Гьоте

100 років з дня смерті Йогана Вольфганга фон Гьоте

∅ 36,0 мм. Срібло 500-ї проби, 25,0 г. Гуртовий напис

1932	A	11.000	VF	10.000,0	Unc.	15.000,0
	D	2.800	VF	10.500,0	Unc.	17.500,0
	E	1.500	VF	10.500,0	Unc.	18.000,0
	F	2.000	VF	10.500,0	Unc.	18.500,0
	G	1.200	VF	11.000,0	Unc.	18.500,0
	J	1.600	VF	11.000,0	Unc.	18.500,0

Бажачим опублікувати своє оголошення про купівлю – продаж – обмін колекційного матеріалу необхідно надіслати на адресу редакції текст (не більш як 200 знаків) на «ТАЛОНІ ОГОЛОШЕНЬ». За цієї умови публікується безкоштовно.

Желающим опубликовать своё объявление о купле – продаже – обмене коллекционного материала необходимо прислать в адрес редакции текст (до 200 знаков) на «ТАЛОНЕ ОБЪЯВЛЕНИЙ», который дает право на бесплатную публикацию.

Anybody, who wants to publish an advertisement about purchase–sale–change of collection items, has to send a text on «ADVERTISEMENT COUPON» (up to 200 signs) in the address of the editorial board. The coupon gives a right of free publication.

Diejenigen, die ihre Anzeigen ueber den Ein-und Verkauf, Austausch von Sammlungen zu veroeffentlichen wuenschen, haben an die Adresse der Redaction einen Text (bis zu 200 Zeichen) auf dem ANZEIGE-TALON zukommen zu lassen, der Ihnen das Recht auf die unentgeltliche Veroeffentlichung gibt.

КУПЛЮ · BUY · ANKAUF

Куплю ордена «Красной Звезды», «Знак Почета», медаль «Почесна Грамота» или «Грамота Президії Верховної ради УССР». Гуменюк М. В. Ул. Ленина, 63, с. Михайлополь, Ивановский р-он., Одесская обл., 67210.

Куплю, продам, обміняю різновиди монет України, монети Росії, СРСР. Шукаю колег по захопленню в Україні та за кордоном. Відповім усім. Приліпко Леонід Єфремович, вул. Першотравнева, 133 А, Васильківка, Дніпропетровська об., 52600.

Куплю старую фарфоровую посуду с надписью на обороте: «М. С. КУЗНЕЦОВ» в хорошем состоянии. Тел. 8-066-29-32-37.

Куплю: печати церквей (кирх) немцев-поселенцев Юга Украины XIX-XX ст. (или их оттиски), колокольчики «Дар Валдая». Тел. 8-066-298-3237.

Куплю старі, до 1939 р., поштові листівки за ціною 150–300 гривень з видами м. Городенки, с. Раківця, с. Чернолиця, с. Клишківців. Олександр, Київ, тел. 8-067-599-79-40.

Куплю банкноти країн СНД 1991–2000 рр. вул. Чорноти, 16, м. Галич, Івано-Франківська обл., 77100. хата@mail15.com. Мирослав Медвідь.

Куплю хрест "За перший зимовий похід" (перший випуск) та інші Українські відзнаки періоду визвольної боротьби за незалежність тел. 8 067 447 76 70

Куплю ордена и медали СССР и России, военную атрибутику времен ВОВ. А/я 336, Харьков, 61052. тел. 067 604 92 07.

Куплю, обміняю, продам: банкноти України 1917–1920 рр., 1942 р. – Рівне, 1991–1996 рр., «колгоспні гроші», монети, поштові марки України, конверти, листівки (1991–2007 рр.). I offer all Ukrainian stamps, covers, cards, bones, «collective-farm» paper money. Любимир Шафран, а/с 225, Кам'янець-Подільський, 32313, Україна.

Куплю литературу по нумизматике, в том числе журналы на иностранных языках. Можно блу, Ксероксы и CD не предлагать. Тел. 8-095-130-60-63. E-mail: disyatnik@ukr.net.

Куплю срібляні монети од 1 кг і вище. Геннадій 8-067-999-83-78

Куплю памятники советской эпохи (В.И.Ленина и др.). Геннадий 8-067-999-83-78

ПРОДАМ · SALE · VERKAUF

У навчальному посібнику "Основи нумізматики" (Голиш Г. М.) викладено історію розвитку монетної справи на території України від найдавніших часів до сьогодення. Матеріал подано у хронологічній послідовності і поділено 12 параграфів. Посібник містить матеріал щодо найдавніших монетних систем, монетного обігу на території східних слов'ян у II-IX ст., грошового обігу доби Київської Русі, обігу монет в Україні й Московській державі в XVI-XVII ст., російської та австрійської монетних систем у XVIII – на початку XX ст., особливостей грошового обігу в період української революції (1917-1921 рр.), грошового обігу СРСР та в період незалежності. Крім того, на сторінках книги розміщено зображення монетних штемпелів, карбувальних пристроїв та машин, фотографіями монетних дворів тощо. У другому виданні посібника також значно розширено розділ, присвячений монетному карбуванню України доби незалежності. Книга, адресована не лише фахівцям-історикам, але й нумізматам-любителям, доповнена інформацією щодо основ колекціонування монет. Подано стандартну схему опису монет у колекції, способи їхнього зберігання, чищення тощо. Для зручності роботи із посібником, автор розмістив хронологічну таблицю з нумізматики, покажчик понять і термінів, іменний покажчик, список джерел і літератури. Отже, початковий посібник Г. М. Голиша став важливим етапом у академічному вивченні нумізматики в Україні, навчання студентів основам цієї дисципліни й у справі збереження культурних цінностей держави через популяризацію колекціонування монет. Вартість книги – 50 гривень. Голиш Г.М., бул. Шевченка 81, к. 506а, або за телефоном: 8 063 3267977.

Продам или обменю до 1917 года монеты, медали, бонь, открытки, фотографии, портсигары, карты, документы, книги, фигурки из фарфора, бронзы, иконы, военную атрибутику времён ВОВ, хронологию марок СССР с 1968 года, шкатулки палех, картины до 1990 года на идентичные материал, А/я 336, Харьков, 61052. Шапиро Эдик. Тел. 8-093-120-60-57.

Продам дешевше каталога од 30 до 50 % хронологию марок СССР с 1968 по 1973 гг. Возможен обмен на монеты, медали, ордена, бонь, значки, открытки, плакаты, грамоты, картины, иконы, фигурки, фарфор, бронзу, портсигары, книги, шкатулки до 1945 г. Харьков 52, а/я 336, Анатолий Федорович. Тел. 8-067-604-92-07.

Срібні монети України: «10 років Незалежності», монети із серії «Літаки України», пам'ятну срібну медаль «Шорні збори ЕБРР», різні поштові марки України, в т. ч. листами. Тел. (03842) 246-79, 8-067-263-29-43.

Продам почтовые блоки и марки СССР по каталогу ЦФА №405 (картонка) №1362, №1363, №26511 (на конверте), №27141, №30851, пробы. Тел. 8 067-604-9207.

Монети та марки, поштові картки Італії та Ватикану, Сосновський Слава, тел. 8-098-457-13-30.

Каталог Руденко И. В. «Памятные жетоны императорской России 1721—1917 гг.», Ростов –на –Дону, 2007 г. формат 90х60 мм, бумага мелованная, тираж 400 экз., описаны разновидности, даны цены и проходы на аукционах. Цена с доставкой по Украине – 800 грн. Тел.: +38-095-878-22-50. Роман

Автор више книгу «Скарби Черкащини» (А5, 120 стор., 390 фото монет) ціною 42 грн. у книзі описані знахідки античних, середньовічних та російських монет на Черкащині. Переказ надсилати: Шостопалу А. А/С 219, Черкаси, 18000. Тел.: +38-097-920-2854.

Продам памятные рубли России и СССР. Тел. 8 067-604-9207.

Золотые монеты СССР и России. Тел. 8-067-264-40-65.

Монеты: Денга, 1749 г., 5 копеек, 1875 г.; 15 копеек СССР, 1934 г. Биломар Евгений Петрович, с. Смальянцы, Лысянский р-он., Черкасская обл., 19325.

Продаю серебряные монеты Молдавии и Приднестровья. Владимир. E-mail: vlad367@mail.ru. Тел. +373 22 537 963. Пропону каталоги по нумізматичі зарубіжних видань: Kgause, Schoen, Pick, та інші; а також по українських бонах та монетам. Попель Аркадій. А/С 100, Львів, 79000. Тел. 8 067 395 00 89.

PIZNE · PAZHNOE · MISCELLANEOUS · DIVERSES

Очень нуждаюсь в информации регламентирующей выпуск нумизматической продукции НБУ. Помогите начинающему коллекционеру! Отвечу на все СМС отправленные на 8-067-769-20-68. Спасибо!

2008 год в Ульяновской обл. России объявлен годом коллекционера. Для поддержки почина и активизации коллекционеров региона II Съезд коллекционеров России и СНГ пройдет в Ульяновске 3—5 октября 2008 г.

Коллекціону бони України (місцеві, колгоспні, приватні). Цікавить інформація про неописані бони. Буду радий обміну та вдячний за допомогу. Васюк Олександр М. вул. Корецька, 107, м. Березне, Рівненська обл., 34600.

Реставрую, виробляю, реалізую копії та муляжі ікон, монет. Сітчук Олександр Федорович, вул. Чубинського, 11, м. Коростопіль, Рівненської обл., 23801. Тел. 803-657, 8-096-303-7634.

Шановний МАЛЬЦЕВ Д. В.!
Зв'яжіться з редакцією стосовно
Вашого замовлення!

Сергей Соколов

СВОДНЫЙ КАТАЛОГ РУССКИХ МЕДАЛЕЙ
1462—1762 гг.
Том I

Київ, 2005 р.
Формат 210x290 мм,
тверда обкладинка, 500 с.,
наклад 1000 прим.

Каталог є першою, після праць
Ю. Б. Іверсена, спробою систематизувати
медалі Росії.

Підготовка каталогу тривала десять років і
була практично закінчена до 2000 р.
У процесі роботи накопичено значний

документальний матеріал, вивчено більшість
публікацій з медальєрного мистецтва
останніх двох сторіч.

Робота над каталогом триває. У черговому
томі публікуватимуться медалі портретної
та історичної серій, а також медалі за часів
царювання імператриці Катерини II.

Окремі розділи першого та другого томів
публікувалися у журналі
«НумізMATика і фалеристика».

Ціни у доларах США.

Посилання на аукціони Європи, Росії, США.
Російською мовою.

Ціна з пересиланням поштою
по Україні — 350,00 грн.

Повторіть повідомлення
вписано _____ (дата) **О П Л А Т А**
Плата за доставку
_____ грн. _____ коп.
Підлягає до оплати
_____ (підпис)

Найменування місця оплати, відбиток контрольно-гербової печатки	Дата	Номер	Сума
Відмітка про пред'явлений документ і розписка одержувача			
Пред'явлений _____ Серія _____ № _____ Виданий _____ р.			
Ким _____ (найменування організації, що видала документ)			
Паспорт прописаний* _____ (де, коли та за якою адресою)			
Сума _____ (гривні літерами, копійки шифрами)			
Одержав _____ р. _____ (підпис одержувача)			

* Відомості про прописку вказувати тільки у разі одержання
перекладу адресованих "До запитання" за місцем роботи
(найменування) адресата, при прохванні за іншою адресою

Облічено (перехрещено на розрахунковий рахунок)
_____ (підпис працівника за'яву, дата перехрещування) (відбиток календ.шт. місяця одержання)

Відмітки про досилання, повернення та причину неоплати _____

Зателефонуйте за номером _____, і поштової переказ (у разі, якщо сума не перевищує двадцяти неоподаткованих мінімумів) Вам буде доставлено додому.

Видача провадиться за адресою
з _____ до _____ перерва з _____ до _____

Прізвище, ім'я, по батькові та адреса відправника _____

Для письмового повідомлення _____ (відбиток календ. шт. місяця одержання)

Повторіть повідомлення
вписано _____ (дата) **О П Л А Т А**
Плата за доставку
_____ грн. _____ коп.
Підлягає до оплати
_____ (підпис)

ЗРАЗОК

Найменування місця оплати, відбиток контрольно-гербової печатки	Дата	Номер	Сума
Відмітка про пред'явлений документ і розписка одержувача			
Пред'явлений _____ Серія _____ № _____ Виданий _____ р.			
Ким _____ (найменування організації, що видала документ)			
Паспорт прописаний* _____ (де, коли та за якою адресою)			
Сума _____ (гривні літерами, копійки шифрами)			
Одержав _____ р. _____ (підпис одержувача)			

* Відомості про прописку вказувати тільки у разі одержання
перекладу адресованих "До запитання" за місцем роботи
(найменування) адресата, при прохванні за іншою адресою

Облічено (перехрещено на розрахунковий рахунок)
_____ (підпис працівника за'яву, дата перехрещування) (відбиток календ.шт. місяця одержання)

Відмітки про досилання, повернення та причину неоплати _____

Зателефонуйте за номером _____, і поштової переказ (у разі, якщо сума не перевищує двадцяти неоподаткованих мінімумів) Вам буде доставлено додому.

Видача провадиться за адресою
з _____ до _____ перерва з _____ до _____

Прізвище, ім'я, по батькові та адреса відправника
Андрієнко Андрій Андрійович
вул. Андрієвська, 2, кв. 2, Андрієвськ
Полтавська обл. 01010

Для письмового повідомлення _____ (відбиток календ. шт. місяця одержання)

Журнали: 1, 2, 3, 4, — 2006
Книга: «Монети Австрійської імперії» — 1 шт.
Книга: «Монети Білорусі ...» — 1 шт.

Аукционы 143-146 в
Оснабрюке с 6 по 10
октября 2008 года

Закажите Ваши личные каталоги
сегодня!

Каталог 143: Монеты и медали
античных времен, среднего века
и нового времени

Каталог 144: Золотая чеканка •
Немецкие монеты с 1871 года

Каталог 145: Швеция и Европа –
Коллекция барона Бонде из зам-
ка Эриксберг

Каталог 146: Русские монеты и
медали – история пяти столетий

Сотрудничайте с нами –
Выставляйте
Ваши монеты у нас!

Tel: +49 541 96 20 20

Email: service@kuenker.de

По всему миру всегда с Вами:
www.kuenker.de

Fritz Rudolf Kuenker GmbH & Co. KG
Gutenbergstrasse 23 · 49076 Osnabrueck
Germany · www.kuenker.com

изобр.
уменьш.

Царская Россия
СРАЖЕНИЕ У РЕКИ ПЕЛЬКИНЕ 1713. Петр I Великий, 1682-1725. Серебрянная
медаль 1713 года, гравер Осип Калашников (отчеканена в 1720).

Царская Россия
СМЕРТЬ ИМПЕРАТРИЦЫ ЕЛИЗА-
ВЕТЫ 25 декабря. Елизавета, 1741-1761.
Дукат 1761.

Царская Россия
ЗА ТРУДЫ ПО ОСВОБОЖДЕНИЮ
КРЕСТЬЯН. Александр II, 1855-1881.
Золотая медаль 1861.

Царская Россия
Петр I Великий, 1682-1725. Рубль 1723,
Москва.

Царская Россия
ЗА ПОЛЕЗНОЕ. Александр II, 1855-1881.
Золотая медаль.

изобр.
уменьш.

Царская Россия
ЗА ТРУДЫ ВОЗДАЯНИЯ. Катарина II, 1762-1796. Большая золотая медаль без года
(ок. 1786), гравер Грасс и Вэхтер. Вольное экономическое общество.

Максим Загреба

МОНЕТИ УКРАЇНИ 1992–2008

КАТАЛОГ

Максим Загреба

МОНЕТИ УКРАЇНИ 1992–2008

Каталог
Видання 4-те, доповнене

Київ, 2008 р.
Формат 145 × 215 мм,
м'яка обкладинка, 160 с.

Зображення, технічні параметри та ринкові ціни
на монети України 1992–2008 рр. карбування
у двох станах збереження.

Різновиди обігових монет штемпельного
характеру зведено у таблиці.

До каталогу також включено жетони, медалі
та сувенірну продукцію Монетного двору НБУ.

Українською мовою.

Ціни в українських гривнях.

Ціна з пересилкою поштою
по Україні

1 примірник – 32,00 грн.

5 примірників – 135,00 грн.

10 примірників – 250,00 грн.

ІНДЕКС 48409

E-mail: numismat@i.kiev.ua
www.numismatics.kiev.ua

Книгу буде видано наприкінці жовтня 2008 р.

КМ.5.52
Кирилівська церква
2006 45.000 VF 15,0 P-like 20,0

КМ.5.56
Чиста вода
2007 45.000 VF 15,0 P-like 20,0

КМ.5.53
Волохрище
2006 75.000 VF 15,0 P-like 20,0

КМ.5.57
Мотор СЧ
2007 45.000 VF 20,0 P-like 25,0

КМ.5.54
Цимбал
2006 100.000 VF 15,0 P-like 20,0

КМ.5.58
XVI щорічна сесія Парламентської асамблеї ОБСЄ
2007 45.000 VF 25,0 P-like 30,0

КМ.5.55
Перегляд Хмельницький
2007 45.000 VF 20,0 P-like 25,0

КМ.5.59
Одеський державний академічний театр опери та балету. 120 років
2007 45.000 VF 15,0 P-like 20,0

КМ.5.60
1100 років літописному Чернігову
2007 45.000 VF 25,0 P-like 30,0

КМ.5.63
200 років курортним Криму
2007 35.000 VF 20,0 P-like 25,0

КМ.5.61
Бугай
2007 50.000 VF 12,0 P-like 18,0

КМ.5.64
Благовіщення
2008 45.000 VF 20,0 P-like 25,0

КМ.5.62
Голодомор – геноцид українського народу
2007 75.000 VF 20,0 Unc 25,0

КМ.5.65
600 років місту Чернівці
2008 45.000 VF 20,0 P-like 25,0

КМ.5.62.а
Монета не оцінюється
P-like RARE

КМ.5.66
850 років місту Синтині
2008 45.000 VF 15,0 P-like 20,0